

SVERIGES STÖRSTA TIDNING OM DROGER OCH NYKTERHET
EN TIDNING FRÅN IOGT-NTO / NR 7 · 2010 / PRIS 20 KR

accent

**NORRBOTTNINGAR
DRICKER MINST**

... och storstadsborna dricker mest

**RATTFYLLOT FÖRSTÖRDE
ULLA-BRITTS LIV**

Nu föreläser hennes dotter
om alkohol och bilkörning

KNARK- VÅLDET

Knarkhandlarna tar över i Guinea-Bissau

VÄRLDENS BARN

Accent har träffat barnen
som får hjälp i Thailand

10

TIPS OM HUR DU
STARTAR KURSER
I HANDARBETE

SÄLJ MILJONLOTTERIET OCH TJÄNA PENGAR ÅT DIN FÖRENING!

Få
möjlighet
till fler
aktiviteter!

FÖRVERKLIGAR DRÖMMAR

www.miljonlotteriet.se/forening

GUINEA-BISSAU: KNARK-HANDLARNÄR TA ÖVER

24 De senaste åren har narkotikatrafiken i Guinea-Bissau, Ghana och Nigeria ökat kraftigt. Värst utsatt är Guinea-Bissau, här har konsekvenserna blivit både tydligast och blodigast.

14

Här får barnen drömma

Accent reste till Thailand för att träffa några av dem som fått en ny start, tack vare Världens Barn. Vi träffar Agha som drömmer att bli rockstjärna och Ahdur som blev fri från drogerna när hon blev gravid.

Månadens medlem:

Pär Forsström

43 Pär jobbar som elevkonsulent på en skola och har lett Junisgrupper i 22. För åtta år sedan började han leda grupper för barn till missbrukare.

NYHETER

Mängdrabatt på vin på Systembolaget

Handel Att köpa lådvin blir billigare än samma mängd på flaska. **sid 6**

Majoritet mot alkohol vid sportevenemang

Evenemang Bara 32 procent tycker att det är rätt att sälja alkohol till publiken på sportevenemang, enligt en ny undersökning. **sid 8**

Ökat drickande utan Systembolaget

Alkohol Om Systembolaget försvinner ökar alkoholkonsumtionen och alkoholrelaterade skador kraftigt. Det visar en ny studie från Stockholms universitet. **sid 12**

Serveringstillstånden fortsätter att öka

Restaurang Antalet krogar och restauranger som serverar alkohol fortsätter att öka. I dag är de nära 11 000. **sid 11**

OPINION

Ledare "Jag vet inte om du är tråkig eller inte, men om du är det så beror det i alla fall inte på att du är nykter. Tvärtom är det påfallande ofta så att folk blir outhärdligt tråkiga av att dricka". **sid 4**

GRANSKNING

Norrbottningarna dricker minst

Alkohol Tvärtemot vad myten säger dricker norrlänningar minst i hela Sverige. I Skåne och Stockholm dricks det mest. **sid 32**

OMSLAGSBILD
Marco Vernaschi

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Om du är tråkig så beror det i alla fall inte på att du är nykter.

Nykterheten gör dig inte trist

En av fördelarna med att nå en något mognare ålder – jag fyllde 40 i vintras – är att man slutar be om ursäkt. Att man inte bryr sig så mycket om att passa in. Att vissa saker framstår så mycket klarare än tidigare.

Du vet hur det är. Kompisgänget eller idrottslaget eller arbetskamraterna ska gå ut och du ska med. Du är den enda som inte dricker och du tänker att nu måste jag se till att inte vara den där tråkiga nykteristen som alla tror att jag är.

Skit i det. Jag vet inte om du är tråkig eller inte, men om du är det så beror det i alla fall inte på att du är nykter. Tvärtom är det påfallande ofta så att folk blir outtråkigt tråkiga av att dricka.

Vi som inte dricker tenderar att lägga på oss själva en massa regler och förmåningar. Vi är livrädda att moralisera. Som om det är vårt icke-drickande som är problemet.

Jag har träffat Doreen Månsson vid ett par tillfällen. Programledaren, du vet. Hon har en alldeles självklar och öppen inställning till sin egen nykterhet. "Det smakar fönsterputs", brukar hon säga. Det skulle aldrig falla henne in att be om ursäkt. Uppfriskande.

Jag dricker inte alkohol. Mest för att jag inte gillar vad den gör med människor. Och för att det smakar fönsterputs. Svårare än så är det inte, och tänk, det gör mig inte ett dugg tråkigare.

Brev.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se eller Box 12825, 112 97 Stockholm
Alla publicerade insändare belönas med en Miljonlott!

Glad, galen och nykter

På en knallgul skjorta, som jag äger, står det "glad, galen och fullständigt nykter".

När jag nyligen var konferencier på vår fantastiska Opera i berget, tog jag på mig denna skjorta. Tyckte att det passade, efter som Opera i berget var min idé från början, att idén var fullständigt galen men blev en succé.

När föreställningen var slut, upptäckte jag att en karl sprang efter mig hela tiden när jag höll på att plocka undan. Till slut skrek han: Stå stilla! Jag måste få fotografera din rygg! Jag stannade och pratade med honom efter han tagit kortet, på skjortan, jag var inte så vik-

tig. Han sa att det var ett så häftigt slagord och han ville också ha en sån skjorta. Var kunde han få tag i en? Jag förklarade, att skjortan är unik, härstammar från Kvinnor kan-mässan i Luleå för länge sen.

Många t-shirts och skjortor med olika paroller har jag burit under årens lopp, men ingen har nånsin nått den gula skjortans slagkraft. Kanske för att det passar så bra in på just mig.

HÄLSNINGAR
GUNNEL LINNÉ

Kommentar från webben, "Läkemedelsbehandling vanligt på Dagöholm"

Målet måste vara drogfrihet

Vill börja med att tacka för den här artikeln, bra att ni tar upp detta ämne på ett öppet och ärligt sätt. Tänker på den personal som jobbar och de människor som är inskrivna på detta behandlingshem, det måste vara en oerhört frustrerande arbetsmiljö och hopplös terapeutisk miljö för klienterna.

Läser på Dagöholms hemsida att "man inte tror på en universell lösning när det gäller bland annat drogberoende", men som jag förstår det så fortsätter man att ge droger till människor som har en fysisk drift för att använda kemiska preparat. Målet måste väl ändå vara inställt på att föra in klien-

terna i en process som hjälper dem mot en både drogfri och nykter livsstil, oavsett vad viss forskning anser för stunden.

Som medlem blir jag både upprörd och ledsen av att läsa denna artikel. Men tackar för att ni tog upp ämnet.

WALDEMAR RYGGMARK
FÖRELÄSARE – UTBILDARE

Accent rättar

■ På uppslaget om gamla tiders ritualer inom IOGT smög det sig in ett par fel i illustrationen. Vi har ritat in fyra logemarskalkar (två ordinarie och två vice). I verkligheten fanns bara en av varje – vi ber om ursäkt för det inträffade.

Vinnare av Hillevi Wahls bok Hungerflickan

■ Svea Mattsson, Mörrum; Madelene Eriksson, Vikmanshyttan och Erik Eriksson, Vaddö. Accent gratulerar till vinsten, som kommer med posten.

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Pressläggning detta nummer: 10 september
Nästa nummer kommer 22 oktober

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzowsky Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzowsky@iogt.se

Joanna Wågström

Redaktionssekreterare, nyhetsreporter
08-672 60 50, joanna.wagstrom@iogt.se

Jenny Stadigs

Reporter
08-672 60 53, mathias.lovstrom@iogt.se

Mathias Löveström

Art director
08-672 60 53, mathias.lovstrom@iogt.se

Accent ges ut av IOGT-NTO, UNF (Ungdomens Nykterhetsförbund) och Junis (IOGT-NTO:s Juniorförbund).

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Anders Perstrand, Rurik Zaitzowsky, Karin Abrahamsson, Erik Herou, Marita Andersson, Hanna Nolin, Alex Schulman **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50

Fax 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundsansli** tel: 08-672 60 00, Besöksadress:

Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (225 kr/år)** och **adressändring** 08-672 60 38,

prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Pierre Andersson, 08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby

Obeställt material Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Lagring Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

TS-kontrollerad upplaga 2009 39 600 **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

GRÖN EL TILL BRA PRIS!

För dig som är med i nykterhetsrörelsen finns nu möjlighet att via Våra Gårdar teckna ett mycket förmånligt elavtal hos Kraft & Kultur.

All el kommer från ursprungsmärkt vind och vattenkraft, dessutom slipper du årsavgift.

Teckna elavtal och läs mer om samarbetet med Våra Gårdar på www.kraftkultur.com/varagardar

Ungas knarkande fortsätter öka

NARKOTIKA Narkotikaanvändandet bland tonåringar fortsätter att öka. Tendensen för uppgång är tydlig sedan mitten av 2000-talet. Det visar 2010 års mätning från Stockholmsenkäten, där drygt 10 000 elever från nionde klass och andra årskursen på gymnasiet frågats ut om alkohol- och drogvvanor.

Bland flickorna i årskurs nio har en svag minskning skett. Bland pojkar i årskurs nio har 17 procent någon gång testat narkotika. 2004 var siffran tio procent. Bland pojkar i andra ring har drygt 30 procent provat narkotika, mot 23 procent 2004.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

”
Jag låg helt klart på gränsen. Det blev en whisky eller gin och tonic före maten, sedan ett par glas vin till middagen, ibland en halv flaska för att slappna av och göra en tråkig kväll uthärdlig.”

Före detta premiärministern i Storbritannien, Tony Blair, talar ut om sin relation till alkohol i sina memoarer "A Journey".

MÄNGDRABATT PÅ SYSTEMBOLAGET

Det är förbjudet med erbjudanden i stil med "köp fyra flaskor vin, betala för tre". Men på Systembolaget är det okej med mängdrabatt form av vin i box, och det är en av huvudorsakerna bakom den stora försäljningsökningen av vin.

LÅDVIN Systembolagets vinförsäljning har ökat mycket kraftigt under de senaste tio åren. År 2000 sålde Systembolaget mindre än 105 miljoner liter vin och år 2009 hade den siffran ökat till mer än 167 miljoner liter. Men det är inte försäljningen av vanligt vin på flaska som ökat, tvärtom. Det såldes nästan 12,6 miljoner liter mindre flaskvin år 2009 än vad det gjorde år 2000. Bakom hela den explosionsartade ökningen ligger istället boxvinerna.

Det första boxvinet introducerades på Systembolaget år 1997, och år 2000 såldes det drygt 18,6 miljoner liter boxvin. Tio år senare var den siffran uppe i rekordhöga 91,6 miljoner liter. Även försäljningen av vin i pappförpackning har ökat något, men den ökningen är mycket blygsam i jämförelse.

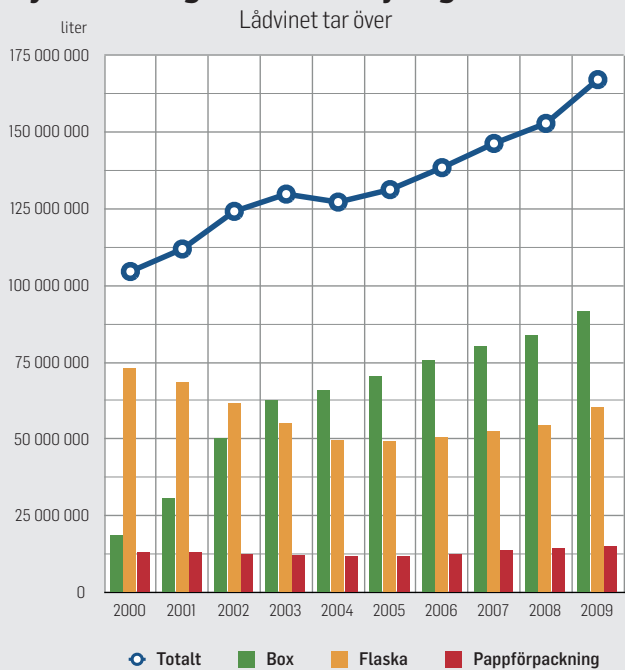
Enligt Lennart Agén, presschef på Systembolaget, beror boxvinernas explosionsartade försäljningsutveckling dels på att konsumenterna anser att förpackningen är praktisk, och dels på att literpriset för ett vin är lägre då det säljs i box än då det säljs i flaska.

– I många fall så är samma vin på box billigare än fyra flaskor, säger Lennart Agén.

I alkohollagen finns ett förbud mot mängdrabatt. Det är exempelvis inte okej vare sig för restauranger eller Systembolaget att ha erbjudanden i stil med "köp fyra flaskor vin, betala för tre".

Varför är det då okej med

Systembolagets vinförsäljning 2000–2009

mängdrabatt när det gäller boxvin?

– Det är inte mängdrabatt på det sättet. Det här handlar om att vår prismodell bland annat utgår från vår hanteringskostnad. Vår hanteringskostnad för en flaska vin och en box är den samma, men hanteringskostnaden för fyra flaskor vin är betydligt högre än för en box. Dessutom är det billigare för producenten och leverantören att hantera en box än fyra flaskor och det kommer kunderna till godo, säger Lennart Agén.

Men från konsumentens synvinkel så innebär ju boxviner mängdrabatt. Är det förenligt med ert uppdrag?

– Inom ramen för vårt uppdrag kan Systembolaget inte kompensera minskade hanteringskostnader för en viss förpackningstyp

med ett högre prispåslag. Det blir i så fall en politisk fråga som hanteras genom alkoholskatter, säger Lennart Agén.

Enligt Ulrik Lindgren, politiskt sakkunnig hos folkhälsominister Maria Larsson, har frågan varit uppe till diskussion om huruvida det skulle vara möjligt att komma åt boxvinernas lockpriser med skatteinstrumentet.

– Men det är så att vi måste rätta oss efter vad det finns för direktiv på området från EU om hur skatten ska sättas. Och då är det inte så att man kan variera skattesatsen beroende på olika typer av förpackning utan det är alkoholvolymmåttet som gäller. Det betyder att vi inte kan anpassa och göra någon målinriktad högre skatt på exempelvis boxviner, säger Ulrik Lindgren.

JENNY STADIGS

Många nya medlemmar i Göteborg

VÄRVNING Under två intensiva veckor i Göteborg värvades 133 nya medlemmar. Anders Karlman och Lotta Lundh stod i det stora köpcentret Nordstan med sina värvningsblock och banderoller. Bägge är mycket nöjda med både det goda resultatet och med stämningen på plats, som inte blev sämre av att Göteborgskalaslet pågick, vilket lockade extra många glada människor.

– Vi har bara haft positiva möten med människor här. Många tycker att vi gör stor nytta, även om inte alla skriver på för nykterhet, säger Anders Karlman.

Han menar att det bästa med att vara ute och värva är just alla människor man möter och att få prata om nykterhetsrörelsen och vår verksamhet. Men han hade

Winnie Blom-Jensen, Lotta Lundh och Ola Österlund var på plats i Göteborg för att värva – och fick inte mindre än 133 nya medlemmar.

önskat att Junis och UNF hade varit på plats också.

– Med så mycket ungdomar och barn som rörde sig i Nordstan, hade man säkert kunnat

locka många till ungdomsförbunden också. Kanske kan vi samarbeta ett annat år och göra något tillsammans.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Ska det vara kriminellt att ha narkotika i kroppen?

Sedan 1988 har det varit olagligt att bruka narkotika i Sverige. När lagen infördes kunde en person som brukat narkotika endast dömas till böter men för att polisen ska kunna använda tvångsåtgärder, som urinprov, krävs det att brottet kan ge fängelse varpå lagen ändrades. Att ha narkotika i kroppen klassas som ringa narkotikabrott. Fängelsestraffet utdöms aldrig för enbart ett ringa narkotikabrott.

FÖR Justitieminister Beatrice Ask (M) "Sverige har klarat sig hyfsat bra på narkotikaområdet och jag är rätt säker på att det beror på att lagstiftningen är tydlig. Drogtester är ett sätt att tidigt upptäcka missbruk. Skulle det inte vara olagligt att bruka narkotika skulle polisen inte ha rätt att drogtesta någon.

Det som behöver förbättras är polisens samarbete med kommunerna så att testerna leder vidare till vård.

Att det är olagligt att bruka narkotika tror inte jag skrämmar bort missbrukare från att söka vård. Som det ser ut i dag har vi fler som vill ha vård än vad det finns platser.

Släpper man på att det är olagligt kommer antagligen fler att testa och fler hamna i missbruk."

EMOT Vänsterpartiets vice ordförande Alice Åström

"Vi tycker inte att man ska kunna dömas till böter eller fängelse för att man har droger i kroppen. Att vara missbrukare är ett socialt problem. Du ska inte ses som kriminell bara för att du är sjuk.

Polisen tar i allt högre grad drogtester på kända missbrukare för att frisera sin statistik. Pratar man med missbrukare hör det inte till ovanligheten att de kan bli tvingade att lämna drogtester fast de i princip är på väg till ett möte på socialtjänsten för att diskutera att de vill ha vård.

Polisens uppgift är att ta langare och distributörer. Missbrukaren är de sociala myndigheternas ansvar. Men det är viktigt att säga att det bara är bruket som vi vill avkriminalisera. Det ska även i fortsättningen vara olagligt att inneha och sälja narkotika."

HALLÅ DÅR!

Jesper Bengtsson, ny chefredaktör för det statliga biståndsorganet Sidas tidning Omvärlden, som har haft reklam för alkohol under våren.

Vad har du för syn på alkoholreklam?

– Jag har inget principiellt emot att ha alkoholreklam i tidningen.

Kan ni tänka er att ha reklam för vad som helst i tidningen?

– Nej, inte för vad som helst förstås, det är en väldigt korkad fråga. Vapen skulle jag inte ha reklam för, inte för pornografi, inte för rasistiska partier – det finns en massa saker jag inte skulle ha reklam för, naturligtvis.

Men varför alkoholreklam då?

– Vi har en väldigt vuxen läsekrets, relativt sett. Vi har nog inga ungdomar. Vi vänder oss till en grupp som kan köpa alkohol och som kan fatta beslut om det själva på eget bevåg, så jag ser inga problem med den saken.

Men alkohol är ju exempelvis ett stort utvecklingshinder i många länder.

– Att alkohol kan vara ett utvecklingshinder håller jag med om, men jag ser inte hur reklam för en svensk läsekrets kan bidra till den saken. Jag var inte chefredaktör i våras, men vad jag vet har vi inte fått några reaktioner på alkoholreklamen i tidningen.

Omvärlden skriver nästan ingenting om alkohol redaktionellt. Tycker ni att alkoholfrågan är viktig?

– Ja, självklart.

Varför skriver ni nästan inget om alkohol då?

– Under de fem veckor jag har jobbat med tidningen så har det inte kommit upp, men det kan mycket väl hända att det kommer framöver. Det är ett mycket bra uppslag, faktiskt.

FOTO: LEIF HANSEN

JENNY STADIGS

Jurij Fedotov ny UNODC-chef

NARKOTIKA Den ryske karriärdiplomatén Jurij Fedotov har utsetts till ny chef för FN:s narkotikakontrollorgan UNODC. Han efterträder Antonio Maria Costa, som lett organisationen sedan 2002.

Fedotov är idag Rysslands ambassadör i Storbritannien och har tidigare bland annat varit andra man i Rysslands FN-delegation i New York.

Fedotov, född 1947, har ingen direkt narkotikapolitisk bakgrund, däremot antas det ha spelat roll för beslutet att han blir den ende ryss som leder något betydande FN-organ.

Utnämningen har kritiserats i harm reduction-kretsar som är kritiska till att en ryss utses och är oroliga för att Fedotov ska företräda den ryska linjen, där till exempel inte sprututbyte ingår, i sitt nya uppdrag.

DRUGNEWS/JÖ

”Efter vad vi har sett så är vi ganska säkra på att den här typen av alkohol dödar fler än heroin och crack.”

Mike Nicholas, talesman för välgörenhetsorganisationen Thames Reach, till tidningen The Guardian om problemen i Storbritannien med öl och cider med superhög alkoholhalt.

MÅNGA NEGATIVA TILL ALKOHOL VID SPORTEVENEMANG

Endast 32 procent av svenskarna anser att det är rätt att sälja alkohol till publiken på sportevenemang. Det visar en undersökning som Systembolagets dotterbolag IQ låtit göra.

ALKOHOL Färre svenskar än man skulle kunna tro vill ha möjlighet att ta en öl till fotbollsmatchen – i alla fall om matchen ses på plats och inte från tv-soffan.

Bara en tredjedel av svenskarna anser att det är rätt att sälja öl och vin till publiken på stora sportevenemang. Många ställer sig tveksamma, och en tredjedel anser att det är helt fel, enligt undersökningen.

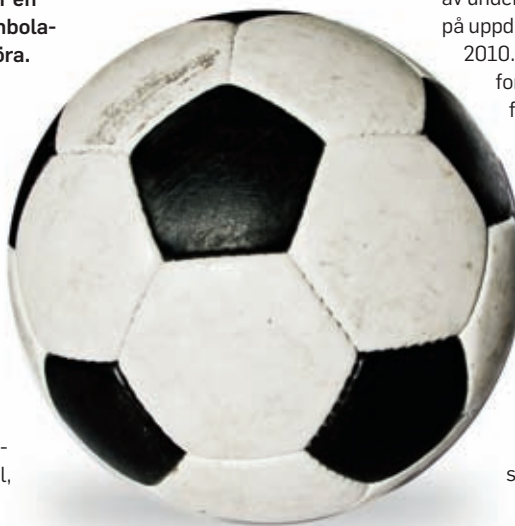
Unga mellan 16 år och 29 år är dock mer positiva än snittsvensken. I den här åldersgruppen

anser hela 53 procent att det är rätt att sälja alkohol till publiken.

Undersökningen genomfördes av undersökningsföretaget Novus på uppdrag av IQ i slutet av maj 2010. Den omfattar 2 000 telefonintervjuer med svenskar från 16 år och uppåt.

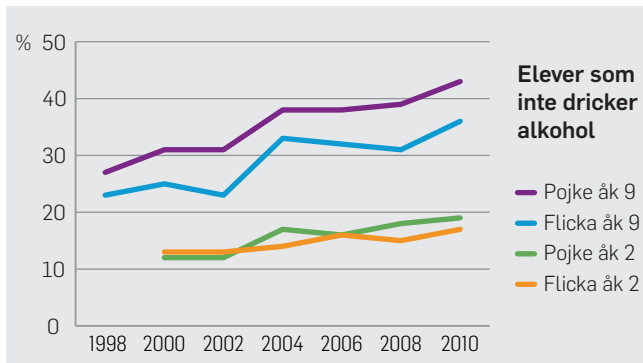
Enligt Ann-Therése Enarsson, vd för IQ, finns det ett samband mellan berusningsgrad och oroligheter på och kring idrottsanläggningar. Hon anser därför att det är klokt om idrottsföreningar och förbund avstår från att uppmuntra till alkoholkonsumtion.

JENNY STADIGS

Fler nyktra skolelever

ALKOHOL Nu har de första resultaten från Stockholmsenkäten 2010 kommit och de visar glädjande att alkoholkonsumtionen har sjunkit bland niondeklassarna i huvudstaden, i synnerhet bland flickor. Även bland elever som går i gymnasiet årskurs två har konsumtionen minskat, men inte lika markant. Minskningen är i enlighet med den trend man sett sedan 1998, då den första Stockholmsenkäten gjordes. 1998 var det bara cirka 25 procent av niondeklassarna som helt avstod från alkohol. I dag ligger siffran på runt 40 procent. Flickor

dricker dock något mer än pojkar. Barnens föräldrar har också blivit mer restriktiva med alkohol, visar undersökningen. 2002 fick 25 procent av flickorna och 15 procent av pojkarna alkohol av sina föräldrar. Nu är siffran nere på 15 respektive 10 procent.

Stockholmsenkäten syftar till att kartlägga bland annat

ungdomars drogvanor och ge en uppfattning om hur olika beteenden förändras över tid. Årets Stockholmsenkät har besvarats av cirka 6 000 niondeklassare och drygt 5 000 andringare. Utöver Stockholms stad genomförs undersökningen i 17 andra länskommuner.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Årets största IOGT-NTO-arrangemang!

19-21 november på Tollare folkhögskola i Saltsjö-Boo utanför Stockholm

Verksamhetsforum är tillfället där du träffar IOGT-NTO:are från hela landet under en inspirerande helg för att lära och umgås. Programmet är fyllt med gemensamma föreläsningar kring aktuella alkoholpolitiska teman och 16 valbara seminarier med kunskap, idéer och inspiration. Verksamhetsforum är ett tillfälle att fylla på dina batterier och ge dig ny energi i föreningsarbetet.

Ur innehållet:

- Hör hur regeringen tänker driva alkohol- och narkotikapolitiken under mandatperioden – Maria Renström från ANTD-sekretariatet berättar mer
- Ulrika Haggård föreläser om sin rapport runt alkohol och våld
- Möt inspirerande eldsjälar som bygger ny verksamhet
- Föreläsningar med senaste nytt om cannabis, nätdroger, alkoholreklam, prevention och EU-politik
- Var med och utveckla medlemskapet, kulturmöten och alkoholfria mötesplatser

Barnaktiviteter för de mellan 5 och 12 år under föreläsningarna. Kostnad 1000 kr inkl resa med billigaste färdssätt, enkelrumstillägg 600 kr, barn 5-12 år gratis.

Sista anmälningssdag 29 oktober på www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05.

IOGT-NTO

Sänkt moms för restaurangbesök – utom på alkohol

ALKOHOL Partiledningen inom Alliansen presenterade före valet ett förslag om att sänka tjänstemomsen för restaurangbranschen med 5,6 miljarder.

Det innebär att momsen halveras från 25 till 12 procent. Förslaget är ett sätt att få fler att äta ute, eftersom det skulle innebära att en lunchportion för 70 kronor i stället skulle kosta 60. Och fler människor på restaurangerna betyder fler jobb till restaurangbranschen, resonerar Alliansen.

Men sänkt moms och fler människor på krogen kan i förlängningen också innebära att öl och annan alkoholhaltig dryck blir billigare, vilket får konsekvenser för folkhälsan och alkoholkonsumtionen. Eller?

– Det här lagförslaget omfattar inte alkohol, utan endast mat, säger folkhälsominister Maria Larsson och tillägger att regeringen inte har några planer på att få människor att dricka mer på krogen.

– I dag dricks en mindre del av den alkohol vi konsumerar på krogen och det är bra. Men vi är positiva till om folk i högre utsträckning äter ett lagat mål mitt på dagen. Det gynnar folkhälsan.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

65 000

personer i Sverige missbrukar läkemedel enligt missbruksutredningen.

SVENSK NARKOTIKA-POLITIK PÅ EXPORT

NARKOTIKA Regeringen tillsätter en narkotikautredning som bland annat ska se över hur Sverige kan öka den internationella respekten för FN:s narkotikakonventioner.

– Den globala narkotikasituationen förändras, och vår restriktiva politik i Sverige är beroende av att det också finns en restriktiv politik i omgivningen", säger Henrik Kjellberg, politisk sakkunnig hos folkhälsominister Maria Larsson på Socialdepartementet.

Utredningen ska kartlägga Sveriges internationella engagemang på narkotikaområdet och beskriva möjligheter till bättre resursutnyttjande och samordning.

– Det övergripande målet är att se hur Sverige kan öka respekten för FN:s narkotikakonventioner, säger Henrik Kjellberg.

Syftet är alltså att försöka se till så att Sveriges restriktiva narkotikapolitik får genomslag i omvärlden?

– Ja, ett syfte är givetvis att få genomslag för vår egen ståndpunkt. Det finns tendenser att luckra upp respekten för FN:s narkotikakonventioner, som är grundvalen. Det finns exempelvis diskussioner om att legalisera cannabis, ta lättare på narkotikasmugglingen och så vidare. Men det anser regeringen inte är rätt

väg att gå.

Den senaste stora narkotika-utredningen i Sverige gjordes för ungefär tio år sedan, och under de åren är det inte bara på politikfronten som det har hunnit hända mycket inom narkotikaområdet.

– Den globala narkotikasituationen förändras. Vi har bland annat nya missbruksmönster, nya smuggelvägar och internetförsäljning. När man grunnade på de här frågorna för tio år sedan var internetförsäljning absolut ingen fråga.

Utredningen ska vara klar den 31 augusti 2011.

JENNY STADIGS

BILDEN

FOTO: FAHAD SHADEED

Finansminister uppmanar ryssar att dricka mer. Ryssland planerar nu att höja skatten på alkohol och tobak, och då passar Rysslands finansminister Alexei Kudrin på att uppmana sina landsmän att konsumera ännu mer alkohol och tobak. Ju mer skatt staten får in från alkohol och tobak, desto fler sociala problem har staten nämligen råd att lösa, enligt honom.

Serveringstillstånden fortsätter att öka

ALKOHOL Antalet krogar och restauranger som serverar alkohol fortsätter att öka. Enligt Statens Folkhälsoinstituts senaste statistik kan du köpa öl, vin och sprit på nästan 11 000 ställen i Sverige i dag.

Sedan början på nittioalet har antalet serveringstillstånd nästan fördubblats i Sverige. Varje år tillkommer det fler krogar, restauranger, barer och caféer som har alkohol på menyn.

Enligt Statens Folkhälsoinstituts, FHI:s, alkoholstatistik för 2009 finns det 10 960 serveringstillstånd i Sverige. År 2000 var motsvarande siffra 9 631 tillstånd.

– Utvecklingen är en följd av en mer generös inställning bland kommunerna att bevilja serveringstillstånd och göra alkohol mer tillgängligt, säger Matz Larsson som är chef för avdelningen för tillsyn på FHI i

FOTO: ULRİK DE WÄCHTER

Allt fler restauranger och krogar serverar alkohol. Enligt Matz Larsson på Statens Folkhälsoinstitut är utvecklingen en följd av en mer generös inställning bland kommunerna.

en kommentar.

En ökning med 26 procent, eller tio nya serveringstillstånd per kommun, spår 67 procent av Sveriges alkoholhandläggare, i en undersökning som IOGT-NTO genomfört.

Det beror på en ändring i formuleringarna som ska

göra det möjligt för exempelvis sushirestauranger att få servera alkohol. I dag krävs det att restaurangen serverar "lagad mat", med den nya lagen ändras formuleringen till "lagad eller på annat sätt tillredd mat".

JOANNA WÄGSTRÖM

Lyckat lägerliv för polska barn

VERKSAMHET I slutet av juli kom 47 polska barn från staden Bytom i Polen till Aspan, IOGT-NTOs egen kurs- och lägergård som ligger vid havet i Ronneby. De stannade i två veckor och kunde njuta av sol och varmt väder. Förutom den 47 barnen fann här också polska ledare samt ett femtontal svenska ledare. Enligt lägeransvarige Karl-Gustav Månsson fick barnen ett par underbara veckor, med mycket samvaro, bad och lek.

– Vädret var på vår sida. Det regnar "aldrig" i Aspan,

konstaterar Karl-Gustav Månsson.

Det finns en IOGT-förening i Bytom, som samarbetar med en katolsk församling i staden. De plockar tillsammans ut de barn som har behov av att få resa med till Sverige.

Under de 20 år som man genomfört Polenläger här, har cirka 1 000 polska barn och ungdomar deltagit.

I Polen har det också bildats två IOGT-föreningar utöver den i Bytom.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

KOMMENTAREN

Vikten av demokratiskola

Stockholms tunnelbana en kväll i augusti. Jag är på väg hem från redaktionen, och på sätet intill sitter två unga killar och snackar om det kommande valet.

Den ene är invandrare, den andre svensk. Invandrarkillen frågar om hans kompis ska rösta i valet, och han svarar att det tänker han inte göra.

För invandrarkil-

len är det här en ofattbar inställning. Han protesterar envetet mot kompisens inställning. Om man har rätten att rösta så måste man utnyttja den, menar han. Den svenske killen tycker dock att hans röst inte spelar någon roll i det stora hela. Att hans röst kommer att drunkna i alla de andra. Han räknar på alla miljoner människor i Sverige som får rösta och då skulle ju hans röst inte ens vara en promille av en procent.

FOTO: JOANNA WÄGSTRÖM

Mathias Löfström

Det visar sig att hans föräldrar inte heller röstar och här spelar förstas hans uppväxtmiljö stor roll. Invandrarkillen kommer troligtvis från en miljö där man inte får rösta, där man kämpar för demokrati och fred. I en sån värld skulle man aldrig strunta i att utnyttja sin röst.

Här i Sverige tar vi det för givet. Vi har det så bra att många känner att det inte spelar någon roll om man röstar eller inte.

IOGT-NTO-rörelsen har här en viktig roll att fylla som demokratiskola. Vi har resurserna och forumen för att medlemmarna ska få möjlighet att lära sig demokrati från grunden.

Demokratin måste ständigt erövras. Demokrati är frihet.

MATHIAS LÖFSTRÖM

ART DIRECTOR PÅ ACCENT

Slut på bingo i Björkgården

VERKSAMHET Vid årsskiftet är det bingostopp på Björkgården i Himle, söder om Varberg. En epok går därmed i graven. Bingo-frälsta har nämligen kunnat spela här sedan 1987 i IOGT-NTO:s regi. Lokalen har under årens lopp haft olika ägare, men bingospelet har ihärdigt fortsatt.

Men nu är det alltså slut. Nuvarande fastighetsägaren Fun City, som är granne till Björkgården, har bestämt att man behöver lokalen till sin egen verksamhet och har därmed inte möjlighet att hyra ut till IOGT-NTO på tisdagskvällarna.

Tråkigt, tycker bingoansvarige Leif Arne Gustavsson och berättar att eftersom bingoverksamheten är ekonomiskt viktig för IOGT-NTO, UNF och Junis, söker man en ny lokal i närheten av den gamla. Och lokalfrågan tycks redan ha fått sin lösning.

– Det saknas bara några underskrifter, så är kontraktet i hamn. Jag tror att den nya lokalen, som ligger nära den gamla, kommer att fungera bra. Vi har tappat en del spelare det senaste året. Nu hoppas vi på ett uppsving, säger Leif Arne Gustavsson.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

6%

Så mycket minskade britternas alkoholkonsumtion med under förra året, jämfört med året innan. Det är den största minskningen sedan 1948.

UTAN SYSTEMBOLAGET ÖKAR DRICKANDET

ALKOHOL Om Systembolaget försvinner ökar alkoholkonsumtionen och alkoholrelaterade skador kraftigt. Det visar en ny studie från Stockholms universitet.

Samtidigt pågår utredningen om huruvida gårdsförsäljning ska införas i Sverige. Trots att den typen av försäljning kan vara ett hot mot Systembolagets existens.

Om alkohol såldes i landets 8 000 vanliga livsmedelsbutiker i stället för dagens 400 Systembolag skulle konsumtionen gå upp med 37 procent, 2 000 personer fler skulle dö av alkoholrelaterade skador per år och vi skulle ta ut 11 miljoner fler sjukdagar varje år.

– Allt talar för att vi ska behålla monopolet. De flesta restriktioner som är effektiva är politiskt omöjliga, som kraftigt höjda skatter. Men Systembolaget är ett undantag som har både politiskt och folkligt stöd och verkligen har effekt på konsumtionen och skadorna i samhället, säger Thor Norström. Han är professor vid Institutet för social forskning vid Stockholms universitet och en av forskarna bakom studien. Han fortsätter:

– Systembolagets existens

påverkar så många faktorer som har betydelse för konsumtionen: antalet butiker, priser och försäljning till minderåriga. Det är bra att vi får veta vad som händer om vi skulle ta bort det.

IOGT-NTO:s ordförande Anna Carlstedt ser positivt på att studien presenteras nu och att den på ett tydligt sätt visar varför frågan om gårdsförsäljning kan bli så stor.

– Det har varit ett bekymmer för oss att förklara varför vi lägger så mycket krut på frågan eftersom man kan tycka att gårdsförsäljningen är marginell. Men inför gårdsförsäljningen tar man bort Systembolagets existensberättigande med, som studien visar, stora konsekvenser, säger hon.

Trots att regeringens tidigare utredare kom fram till att det inte går att införa gårdsförsäljning av alkohol och samtidigt ha kvar Systembolaget på grund av EG-rätten så utreds frågan just nu igen. Den nuvarande utredaren, Lotty Nordling, har sagt att i dagsläget ser hon inga hinder för att Sverige ska kunna införa gårdsförsäljning av vin. Men det slutliga förslaget har inte presenterats ännu.

JOANNA WÅGSTRÖM

FOTO: SYSTEMBOLAGET

Om Sverige inte hade Systembolaget.

Scenario 1

Systembolagets 400 butiker ersätts med 800 licensierade privata butiker.

- Alkoholkonsumtionen ökar med cirka 17 procent.
- Dödligheten ökar med 770 fler fall per år.
- 8 500 fler fall av polisrapporterat våld.
- 2 700 fler rattfylleribrott.
- 4,5 miljoner fler sjukdagar per år.

Scenario 2

Alkohol säljs i landets 8 000 livsmedelsbutiker.

- Alkoholkonsumtionen ökar med 37 procent.
- Dödligheten ökar med 2 000 fall per år.
- 20 000 fler fall av polisrapporterat våld.
- 6 600 fler rattfylleribrott.
- 11 miljoner fler sjukdagar per år.

KÄLLA: STOCKHOLMS UNIVERSITET

Föräldrastöd på webben i Kronoberg

INFORMATION Att reflektera över sin föräldraroll, oavsett om man har ett spädbarn eller en tonåring, är syftet med den nya webbplats som startat i Kronobergs län i samarbete med bland andra IOGT-NTO, Örebro universitet, Svenska kyrkan, Sensus och andra ideella aktörer. Ett utökat föräldrastöd syftar till att förbättra samspelet mellan barn och föräldrar och på så vis

främja barns och ungdomars hälsa.

På webbplatsen kan man läsa om föräldraskap, hitta information om föräldrautbildningar och mötesplatser, samt få tips om intressanta böcker och före-

läsningar. Projektet "Det goda föräldraskapet" har beviljats 8,5 miljoner av Statens Folkhälsoinstitut för att utveckla föräldrastöd i Kronobergs län. Sidan öppnas via "Det goda föräldraskapet" på Växjö kommunens hemsida.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

GAMBIA och SENEGAL
10–25 februari 2011

Rundresa där vår svensk/gambianska reseledare/guid tar dig med till platser lite bortom turiststråken och till människor i deras vardagliga miljöer. Du får uppleva säregen natur, och exotiska miljöer med ett annorlunda djurliv, långa sandstränder med möjlighet till härliga bad

**Minoriteter och Världsarv i
VÄSTRA KINA**
11–25 april 2011

En resa till några av Kinas världsarv som ligger lite utanför de stora turiststråken och där olika minoritetsfolk lever än idag med sina traditioner. Vi besöker bl.a Terrakottarmén, en Minoritetsfestival samt Pandorna i sin naturliga miljö. Resan kan avslutas med några dagar i Peking.

Vill du veta mer om våra resor?

Kontakta SOBER-resor, Rotevägen 2, 433 69 Sävedalen, så sänder vi mer information.
E-mail: soberresor@telia.com Tel. 031-26 53 30 Fax 031-340 86 34

www.soberresor.se

Hoppas vi på i många av
IOGT-NTO:s lokaler 16-24 oktober

Vi syns – Vi hörs – Vi finns
Undersök vilka arrangemang
som genomförs på din ort

www.varagardar.se

A close-up photograph of two young children, likely of Southeast Asian descent, smiling and leaning over a light-colored, textured ledge. The child on the left is wearing a bright yellow shirt and has a small mole on their cheek. The child on the right is partially visible, also smiling. In the blurred background, a person in a blue shirt is walking away in an outdoor area with lush green plants and a thatched roof structure.

HÄR FÅR VÄRLDE

VÄRLDENS BARN!

Under Världens Barns vingar samarbetar ett stort antal organisationer, däribland IOGT-NTO. Tillsammans samlar man in pengar till välgörenhet. Pengar som går till att hjälpa barn i hela världen. Accent reste till Thailand för att träffa några av dem som fått en ny start, tack vare Världens Barn.

TEXT **KARIN ABRAHAMSSON**
BILD **ERIK HEROU**

ENS BARN HJÄLP

HÄR FÅR BARNEN DRÖMMA

De tigger för att deras mammor ska ha råd att köpa droger. Du hjälper dem när du samlar in pengar till Världens Barn. Accent har träffat barnen som får pengarna från din bössa.

Solen står högt på himlen och lunchrusningen har precis startat i staden Mae Sai i norra Thailand. På en av uteserveringarna sträcks en smutsig barnhand fram över bordet. Den storväxta kvinnan i rött skakar bestämt på huvudet samtidigt som hon ögnar igenom menyn. Här, i den lilla staden som ligger på gränsen mellan Burma och Thailand, fanns förra året över 700 barn som tiggde på gatorna.

– De tigger för att deras mammor ska ha råd till droger. Barnen vi möter är mindre värda än grönsakerna som säljs på marknaden. Jag har mött mammor som sålt sina döttrar för att få råd till knark, och barn som varit beroende av heroin fastän de bara är barn. Man tror inte att det är sant, säger Kru Nam som jobbar för VCDF, The Volunteers for Children Development Foundation. Varje år får organisationen stöd av IOGT-NTO via Världens Barn för att minska drogproblemen i området.

Tiggarbarnen är papperslösa flyktingar från Burma och är inte mycket värda i regeringens ögon. De är lätta offer för sexindustrin och blir ofta pjäser i den stora

droghandeln som pågår i gränstrakterna. Burma var förr ett centrum för opiumodling och var då en av världens största herointillverkare – och fortfarande flödar heroinet över gränserna.

Barnen samlas ofta vid bron, där en liten pojke just nu torkar svetten ur pannan med tröjärmen. På ett bananblad framför honom ligger en hög nudlar som han snabbt smaskar i sig. De andra barnen tittar avundsjukt på honom. Plötsligt byter barnen fokus. En grupp volontärer från organisationen VCDF kommer gående. De har med sig en grön plastlåda fylld av plåster, salvor och vitaminer. De skojar och busar med barnen samtidigt som de baddar småsår, plåstrar om och plockar en och annan loppa.

– Vi har sett barn som varit riktigt illa ute. Vissa är på väg rätt in i sexindustrin och andra börjar med droger väldigt tidigt. Genom att närma oss dem på det här sättet kan vi locka dem vidare till våra andra verksamheter, säger volontären JK Klaiher.

För åtta år sedan var Agha, 18, ett av barnen som tiggde vid bron. En bra dag kunde

En pojke har lyckats få tag i mat, och de andra barnen tittar avundsjukt.

En grupp volontärer från organisationen VCDF plåstrar om barnen.

han tjäna ihop till 100 Bath, ungefär 25 kronor och andra dagar inget alls. När han kom hem tomhänt fick han stryk.

– Ibland var livet bra när jag var liten, men oftast inte. Pappa slog mig och tvingade mig att tjäna ihop pengar till hans droger, säger Agha. När vi tiggde pengar hände det att folk kastade stenar och ölflaskor efter oss. Jag kände aldrig att jag var något värd. Inte förrän jag kom hit.

Agha var ett av de barn som fångades

"Jag vet att det är en stor dröm, men här har jag lärt mig att våga drömma."

AGHA

upp av VDCF:s verksamhet. Han träffade dem när han tiggde på gatan och efter ett tag fick han en plats på barnhemmet de driver några mil söder om Mae Sae.

Just nu är barnhemmet fullt till sista sängplatsen. Här bor barn som utsatts för trafficking, som riskerar att hamna i människohandel och barn vars mödrar är fast i drogmissbruk. Men inget av deras mörka historier märks här. Istället råder en närmast harmonisk stämning. I luften ligger en svag doft av rökelse och en radio med låg musik står på någonstans. Några barn leker stilla i skuggan av ett bananträd och på fotbollsplanen sparkar två pojkar boll i den stekande solen.

– Det här är faktiskt det närmsta en familj jag kommit. Alla här är som mina syskon, säger han.

Om barnen är hans syskon så har förestandaren Kru Nam blivit en extramamma, och förestandaren verkar faktiskt ha kärlek och kramar över till vartenda barn. Varje dag ser hon hur otrygga nykomlingar förvandlas till levnadsglada och spralliga barn.

– När barnen kommer hit så händer det något med dem. Det börjar lysa ur deras ögon. Vissa börjar leva först här, säger hon samtidigt hon lyfter upp ett av barnen på sina axlar.

För hundra svenska kronor per dag får barnen mat, tak över huvudet och, det kanske viktigaste för en bra framtid, utbildning.

Kru Nam gläntar försiktigt på dörren till flickornas hus. Det är knäpptyst och koncentrationen är minst sagt på topp. Golvet är täckt av garnnystan och virknålar.

VDCF:s verksamhet. Det här räcker pengarna till.

- Om du samlar in 25 kronor så räcker det till att ge ett barn mat under en hel dag.
- Om du samlar in 100 kronor så räcker det till att ge ett barn mat och boende i fyra dagar.

– Här är skolan, viskar hon.

Kru Nam vill ge barnen en framtid, inte bara en fristad och därför satsar barnhemmet på utbildning. Allt görs för att barnen ska ha en bra grund att stå på när de skrivs ut från barnhemmet.

Agha vill varken bli frisör eller mekaniker. Istället längtar han efter att få börja studera musik på universitetet och drömmen är att bli rockstjärna.

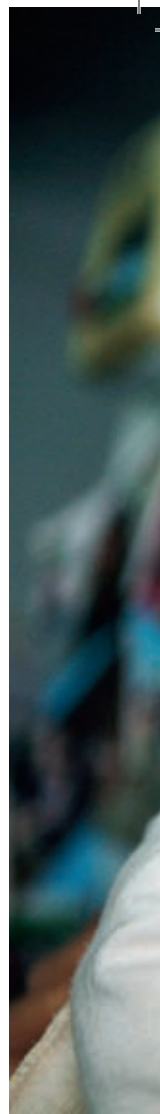
– Jag vet att det är en stor dröm, men här har jag lärt mig att våga drömma, säger han. Plötsligt ilar han i väg till sitt rum och kommer tillbaka med en gitarr. Han slår några ackord och börjar sjunga på en låt av Linkin park. Det låter riktigt bra och det dröjer inte många sekunder innan han har en ring av barn runt omkring sig. De applåderar och busvisslar och det är tydligt att Agha är en stjärna – i alla fall här på barnhemmet.

Till dig som samlar in pengar till Världens Barn har Kru Nam en hälsning.

– Jag vill säga tack. Vi värderar stödet högt och behöver det verkligen för att kunna hjälpa de utsatta barnen, säger hon. ■

Hon var papperslös flykting, gravid och drogberoende.
Framtiden såg mörk ut. **Men en natt förändrades allt.**
– Nu vågar jag drömma, säger Ahdur, 31.

BARNET BLEV AHDURS RÄDDNING

Hon sov inte en blund den natten. Tusentals kvinnor hade säkert jublat av glädje men Ahdur, 31, minns att hon bara stirrade tomt framför sig. Det var i mars 2009 och hon hade precis fått reda på att hon väntade barn. Det skulle aldrig gå.

Sju år tidigare hade hon börjat sälja opium vid gränsen mellan Thailand och Burma. Varje dag stod hon på bron som binder samman länderna och under henne virvlade Maenam Kok-flodens bruna vatten.

Vid bron bodde familjer som levde på sopor och gatubarnen som tiggde blev bara fler och fler.

Drogen var lätt att sälja och köparna hade en sak gemensamt. De drömde alla om en väg ut ur fattigdomen. Men det fanns ingen. Bara ett sätt att stänga av den för en stund.

– Jag såg hur mina kunder blev av dro-

gen. De blev avslappnade, glada och verkade nöjda. Jag längtade efter att få känna så. En dag bestämde jag mig för att prova, säger Ahdur och tittar ner i golvet.

Hon fastnade direkt.

– Allt jag kunde tänka på var hur jag skulle få pengar till droger, säger hon.

Ahdur levde som papperslös flykting i ett ingenmansland. Höga stängsel hindrade henne från att komma in i Thailand och till sin by i bergen i Burma ville hon inte tillbaka.

Graviditeten blev en väckarklocka. Hon ville inte bli en av de där mammorna som var så beroende att de tvingade barnen att tigga pengar för få råd till droger. Hon ville inte bli en av de där mammorna som lät barnen rota i soporna efter mat. Hon ville föda på sjukhus och ge sin dotter ett bra liv. Valet låter enkelt, men att sluta med drogerna var det svåraste valet Ahdur någonsin gjort.

– Jag gjorde det för Drinukas skull, säger Ahdur.

I en bärsjal i hennes famn ligger nu ett litet sovande knyte. Hon är fyra månader gammal och tjockt, svart hår täcker hjässan. Plötsligt vaknar Drinuka och hon gäspar så stort att hela hennes ansikte skrynklas ihop. Sedan ser hon sig omkring med ett förvånat leende på läpparna. Personalen på centret kallar henne för ”Solstrålen” och de säger att det är den gladaste bebisen de någonsin sett.

Vi befinner oss på Drop in-centret i den thailändska staden Mae Sai. I lokalerna huserar VCDF, en volontärorganisation som varje år får stöd från IOGT-NTO och Världens Barn för att minska drogproblemen i området.

I sex månader har centret tagit emot drogberoende mödrar. Det är ett tufft jobb och i ett av husets bakre rum sitter en

"Innan Drinuka fanns
så kom drogerna alltid först.
Nu är allt annorlunda."

AHDUR

mamma på avgiftning. Det är en av hennes första dagar utan droger och hon är aggressiv och skriker. Då och då dunkar hon i väggen.

– Det går över snart, säger Chafiw Mayuk som är ansvarig på centret. Hon har varit med förr.

Burma. Miljoner på flykt.

► Burma är ett av världens fattigaste länder och många flyr därför landet. Officiella siffror talar om att 1,5 miljoner flyktingar från Burma lever i Thailand men inofficiella siffror menar att siffran är så hög som fem miljoner.

► Förra året samlades 64,4 miljoner in till Världens Barn via tv-gala och insamling på stan. Av dem gick 323 000 till arbetet vid gränsen mellan Thailand och Burma.

Utanför fönstret växer beviset på att verksamheten fungerar, tretton gula och röda rosenbuskar, en för varje mamma som vårdats och blivit fri från drogerna här. Snart ska Ahdurs rosenbuske planteras.

VCDF mötte gravida Ahdur en natt när de tog sin vanliga patrulleringsrunda. De såg en sliten och trött kvinna som inte visste vad hon skulle ta sig till.

På Drop in-centret fick hon en säng och ett erbjudande. Om hon slutade med drogerna skulle organisationen se till att hon fick föda på sjukhus, något som Ahdur som papperslös flykting aldrig skulle ha råd med. Hon slutade tvärt med drogerna från en dag till en annan.

– Dag tre utan droger var värst. Då trodde jag att jag skulle gå sönder av abstinens. Min kropp värkte och skakade. I början tänkte jag på droger hela tiden, det var det

enda som fanns i mitt huvud. Jag minns att jag försökte övertala personalen att jag bara skulle få prova en gång till, bara lite. Men de var benhårda.

I tre månader kämpade hon med avvänjningen och tillsammans med en doktor och VCDF:s personal lyckades hon. I dag är hon helt fri från beroendet.

Snart skrivs Ahdur ut från centret och hon längtar efter ett nytt liv i en ny stad där hon kan börja om på nytt utan mörka minnen. Hon drömmer om ett litet hus och en plats på marknaden där hon kan sälja grönsaker.

– Innan Drinuka fanns så kom drogerna alltid först. Nu är allt annorlunda. Jag vill ge henne ett bra liv, jag vill att hon ska kunna välja framtid, kunna utbilda sig. Jag vill ge henne ett bättre liv än det jag har haft, säger hon trycker sin dotter tätt intill sig. ■

VÄRLDENS BARN!

Här har IOGT-NTO sina Världens Barn-projekt

■ Uganda Youth Development Link, Uganda: 418 000 kr

Drygt 120 ungdomar fick under året komma till Masooli ungdomscenter för att få en yrkesutbildning till frisör, sömmerska, mekaniker, elektriker eller kock. Alla ungdomars hemförhållanden följs upp av socialarbetare och därmed kan man bättre anpassa den individuella rådgivningen. Under året har också vårt bidrag använts till att bygga en öppen gemensam samlingslokal som både används som matsal och som scen vid uppträdanden och dylikt.

■ Sober Tanzania: 319 700 kr

Genom koordinatörer och fotbollstränare sprids kunskap om alkoholens skadeverkningar. Sport har visat sig vara en användbar väg för att praktiskt kommunicera med unga i grupp, samtidigt som man erbjuder en meningsfull fritidssysselsättning. Under året har särskilt fokus legat på hur alkoholen påverkar barns rättigheter negativt.

■ Girl Guides, Burundi, Kenya och Uganda: 510 000 kr

Burundi: I samarbete med scouterna, GG och scouters har antagit egna alkoholpolicies. 2 500 ungdomar har intervjuats om alkoholfrågor. 13 ungdoms- och kvinnoorganisationer har nu engagerat sig i alkoholfrågan.

Kenya: Ett liknande arbete har genomförts i Kenya. Träning av patrulledare har genomförts och träning av peer educators påbörjades. Uppskattningsvis har 10 000 ungdomar blivit mer medvetna om alkohol.

Uganda: En studie genomfördes bland ungdomar som grund för träning av patrulledare och ungdomar.

■ Iringa Development of Youth Disabled and Children care, Tanzania: 115 000 kr

IDYDC har utbildat fotbollstränare i HIV/Aids, alkohol- och annan drogprevention. Fokuserar på kopplingen mellan alkohol och hiv/aids, våld mot kvinnor och fattigdom. Lokala ledare har engagerats och färre unga inom målgruppen dricker.

■ Tanzania Girl Guides Association Tanzania: 253 000 kr

Genom att det alkoholpreventiva arbetet sker via det traditionella Girl Guides-systemet nås ett stort antal unga flickor. Under 2010 kommer material med fokus på alkohol att införas i TGGA:s ordinarie manual.

40 000 frivilliga samlar in

Under Världens Barns vingar finns ett stort antal frivilligorganisationer som varje år hjälps åt att samla in pengar. Pengarna går till olika biståndsprojekt världen över. IOGT-NTO är en av de organisationer som deltar i insamlingen.

– Det här betyder mycket för oss och jag vill tro att det är en bra aktivitet som man kan samlas runt. Det går att göra hur mycket som helst, det är bara fantasin som sätter gränser, säger Rosmarie Strasky från IOGT-NTO-rörelsens internationella institut som är insamlingsansvarig för Världens Barn.

Världens Barn är en kampanj som drivs av Radiohjälpens som i sin tur ägs av Sveriges Television och Sveriges Radio. Kampanjen består av två tevegalor som sänds i SVT och en riksinsamling där ett stort antal frivillig-

organisationer engagerar sig och hjälper till att gå ut på gator och torg med bössor och skramla.

Från början var det tevegalorna som drog in mest pengar till Världens Barn men de senaste åren har riksinsamlingen med sina 40 000 ideella insamlare gått om. 2008 samlades totalt 81,1 miljoner kronor in och 2009 fick man ihop 64,4 miljoner.

– Målet för årets insamling är 80 miljoner och med ett ordentligt engagemang tror jag att vi kan klara det, säger Rosmarie Strasky.

Pengarna fördelas till olika bistånds- och frivilligorganisationer som ansöker om medel till olika projekt. De organisationer som är med och organiserar själva insamlingen, däribland IOGT-NTO, är garanterade en viss procent av de insamlade pengarna även om de också

måste söka sina pengar. Röda Korset och Rädda Barnen får störst del av kakan, 14 res-

Riksinsamlingen. SVT sänder Världens Barn-gala.

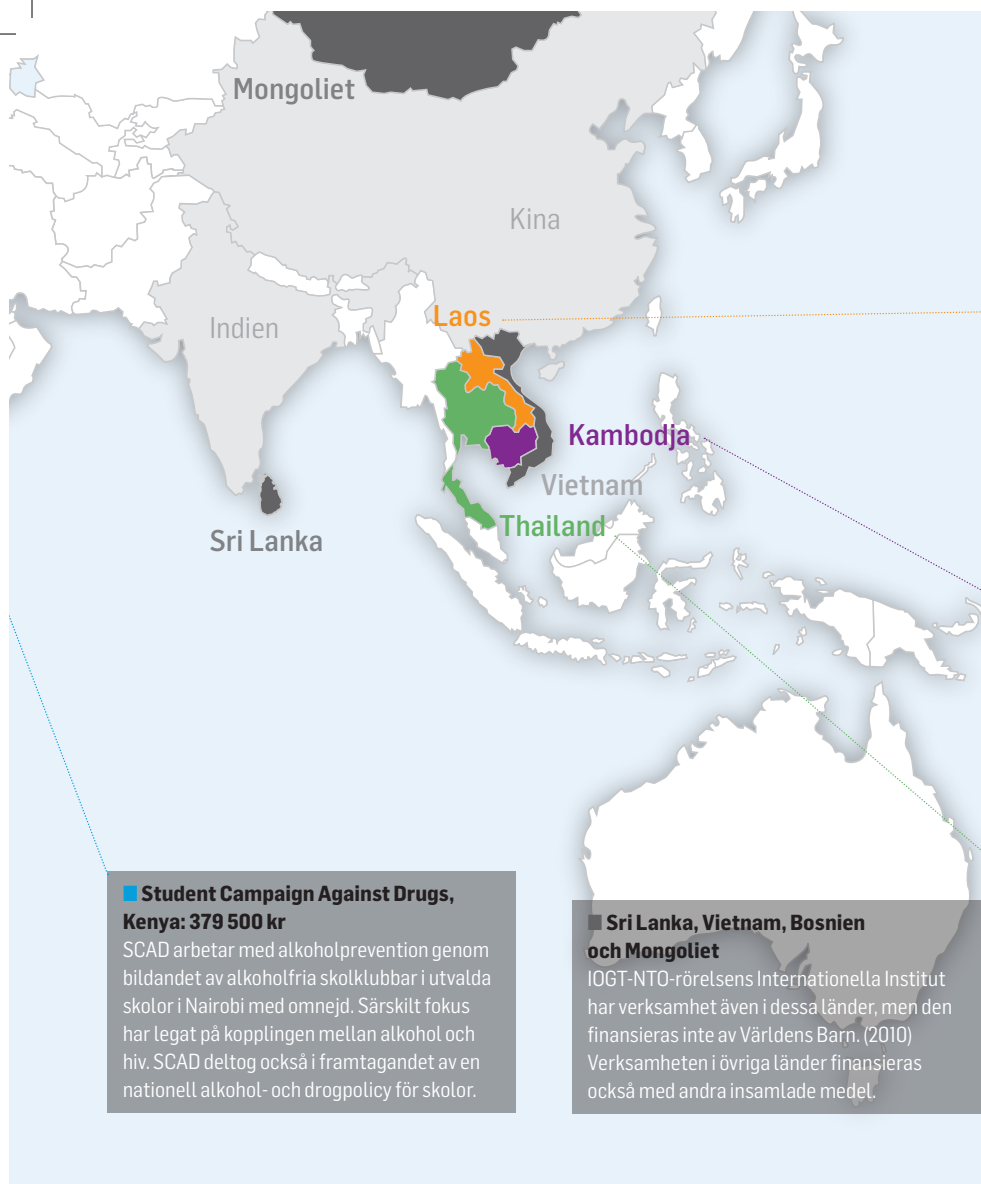
► Riksinsamlingen kommer att ske i hela landet med fokus på två lördagar, den 9:e och den 16:e oktober

De viktigaste programpunkterna i SVT

► Fredag 8 oktober: Go Kväll puffar inför lördagens Riksinsamling

► Söndag 10 oktober: Specialprogram i SVT1 kl 18.15–19.30. Reportage och gäster.

► Fredag 15 oktober: Världens Barn-gala i SVT1 kl 20.00–22.00

Siffrorna gäller för 2009

■ Student Campaign Against Drugs, Kenya: 379 500 kr

SCAD arbetar med alkoholprevention genom bildandet av alkoholfria skolkubbar i utvalda skolor i Nairobi med omnejd. Särskilt fokus har legat på kopplingen mellan alkohol och hiv. SCAD deltog också i framtagandet av en nationell alkohol- och drogpolicy för skolor.

■ Sri Lanka, Vietnam, Bosnien och Mongoliet

IOGT-NTO-rörelsens Internationella Institut har verksamhet även i dessa länder, men den finansieras inte av Världens Barn. (2010) Verksamheten i övriga länder finansieras också med andra insamlade medel.

■ Life Skills Development Association, Laos: 212 750 kr

Målet är ett minskat drogmissbruk bland elever och ungdomar i utvalda skolor och deras hembyar. Lärare, elever och föräldrar ska själva hantera och förebygga drogproblemen. En stor utmaning i arbetet är att alkoholkonsumtion utgör en del av ett " normalt " beteende.

■ Khmer Youth Association, Kambodja: 365 016 kr

Genom mobila team, forumteater, workshops och flera andra insatser har många unga nåtts av KYA:s verksamhet. Som ett resultat av riktade insatser har flera missbrukare kunnat avsluta eller minska sitt drogbruk.

■ Volunteers for Children Development Foundation, Thailand: 172 500 kr

Uppsökande verksamhet på båda sidor om gränsbron i norra Thailand mellan Thailand och Myanmar med sk drop in-center och viss undervisning. VDCF:s barnhem där barn får ett hem, skolgång, hälso- och sjukvård etc.

pengar till Världens Barn

pektive 11 procent. Övriga organisationer som är med och i arrangörgruppen har hittills fått tre procent av pengarna men från och med 2010 års insamling får de fem procent. 2009 beviljades IOGT-NTO totalt 2,7 miljoner från Världens Barn.

– Det är jättebra och i ärlighetens namn skulle vi aldrig kunna samla in de pengar som vi får från Världens Barn själva, säger Rosmarie Strasky.

Max 15 procent av pengarna från Världens Barn får gå till löner och administration, inklusive omkostnader för insamlingen. Det är lägre än vad Stiftelsen för insamlingskontroll, SFI, satt som gräns för att ha ett 90-konto där maximalt 25 procent får gå till administrativa kostnader.

JOANNA WÅGSTRÖM

Bästa insamlingstipsen. Många bäckar små...

- Låt kaffepengarna vid ett eller ett par fikattillfällen gå till Världens Barn.
- Ta fem till tio kronor extra för fiket vid olika tillfällen och meddela att pengarna går till insamlingen.
- Bjud in en temaföreläsare och samla in pengar under föredraget.
- Ordna en loppis.
- Samarbeta med andra organisationer och anordna en konsert, teater eller liknande. Skänk överskottet till Världens Barn.
- Ställ upp en önskebrunn (tunna eller

liknande) på stan som förbipasserande kan lägga pengar i för att uppfylla ett barns dröm.

- Sälj ansiktsmålningar och ballonger på stan.

- Ordna roliga lekar som boll i hink och pilkastning. Tävlingsavgiften går till Världens Barn.

- Fixa en uppläsning av Världens Barn-boken på biblioteket. Låt lokala kändisar läsa ur boken och bjud in lokalpressen. Efter uppläsningen säljer ni boken.

RATTFYLLOT FÖRSTÖRDE MAMMAS LIV

För elva år sedan blev Ulla-Britt Gustavsson svårt hjärnskadad efter att ha blivit påkörd av en rattfyllerist. Nu åker hennes dotter Therése Eklund runt till bland annat skolor och föreläser om alkohol och bilkörning.

TEXT OCH BILD **MARITA ANDERSSON**

– **Jag ser det som** ett led i sorgearbetet och saknaden efter min mamma.

Vi träffas hemma hos Ulla-Britt Gustavsson i det lilla brukssamhället Skärblacka utanför Norrköping. Men Ulla-Britt är inte riktigt närvarande och hon måste ha ständig hjälp. Sex personliga assistenter turas om att finnas där dygnet runt.

Theresé Eklund saknar sin trygga och glada mamma. Hon berättar att hon känt både hämnd och hatkänslor mot den rattfyllerist som körde på hennes mamma. En gång var hon nära att skada honom.

– Det var vårt första möte efter påkörningen. Han kom på cykel och jag med bil. Jag fick en impuls att köra över honom, för att ge igen. Men jag gjorde det aldrig.

Innan olyckan var Ulla-Britt en aktiv 53-åring. Hon jobbade som receptionist på Stadshypotek i Norrköping. Hon var ute och reste, dansade bugg, sprang och tränade.

Den dagen det hände var Ulla-Britt och en väninna på hemväg från en femtioårsfest. Klockan var tolv på natten, de gick där på trottoaren mitt i det upplysta villaområdet när de båda plötsligt kördes

på bakifrån. Bilföraren var en 23-årig man som senare visade sig ha haft mellan 0,69 och 1,49 promille alkohol i kroppen.

– Mammans kompis Gun skadades inte så allvarligt. Men mamma smällde huvudet i vindrutan och rullade sedan över bilen.

Ulla-Britt hamnade i djup koma. När hon efter ett par månaders tid vaknade upp var hon helt personlighetsförändrad.

Den 23-årige rattfyllerist som kört på Ulla-Britt och väninnan smet från olycksplatsen, men kunde senare gripas av polisen. Han dömdes till 10 månaders fängelse. Domen överklagades av mannen. Men innan målet kom upp i hovrätten, hade han tagit sitt liv.

De hatkänslor Therése kände mot 23-åringen har lagt sig.

– Nu känner jag ingenting. Allt som har hänt känns så onödigt och meningslöst. Mamma blir inte friskare för att han dog. Och för hans föräldrar, som också kände mamma, blev livet ännu värre.

För drygt ett år sedan tog hon kontakt med Vägverket och erbjöd sig att åka runt och föreläsa om sina erfarenheter som

anhörig. Hittills har det blivit ett femton-tal föreläsningar, bland annat i skolornas ”Don’t drink and drive”-kampanjer. Och Therése känner att hon gör nytta.

– Efter föreläsningarna har en del tjejer kommit fram till mig och berättat att de åkt med dem som druckit. Men att de nu aldrig någonsin mer kommer att göra det.

Theresé tycker att det skulle installeras alkolås i alla bilar.

– Den kostnaden är försumbar jämfört med de skador och det mänskliga lidandet som en rattfyllerist kostar.

Hon tycker också att straffet för rattfylleri är alldeles för lågt.

– Rattfylleristen fick tio månader medan mamma fick livstid. Men jag vet inte om ett långt straff hjälper. Mamma hade inte blivit friskare av att han hade fått tio år. Det viktigaste är nog att man får personen att förstå vidden av vad han har gjort. Så att han inte gör om det.

I dag är Therése 35 år gammal och har två egna barn. Men hon saknar sin mamma.

– Jag saknar den dagliga kontakten som vi hade. Mamma var någon som alltid fanns där. ■

Ulla-Britt Gustavsson

– Mamma var en riktig hönsamma och jag var
nog ganska bortskämd, menar Theresé. Men nu
skulle jag ge allt för att höra henne ringa och
säga åt mig att ta på mig långkalsongerna.

Ulla-Britt Gustavsson

Narkostaten

Knarkhandlarna har tagit över Guinea-Bissau

Västafrika. Här är såren färskare från tio år av inbördeskrig. Flera länder har svaga regeringar och den demokrati som finns är skör. Nu utsätts de för ytterligare en attack.

Den här gången kommer hotet från samvetslösa latinamerikanska knarkbaroner och människohandlare som använder Västafrika som en omlastningscentral på vägen mot Europa.

De senaste åren har narkotikatrafiken i Guinea-Bissau, Ghana och Nigeria ökat kraftigt. **Värst utsatt är Guinea-Bissau, här har konsekvenserna blivit både tydligast och blodigast.**

I mars förra året mördades både landets president och arméchef på samma dag. Senare samma år drabbades två andra ledande politiker av samma öde.

Polis och armé står i princip maktlösa när knarkhandlarna använder landet som en av knutpunkterna i smugglingen av kokain från Sydamerika till Europa. Deras resurser är försvinnande små jämfört med knarkbaronernas.

Fotografen Marco Vernaschi har besökt Guinea-Bissau flera gånger för att skildra hur narkotikan påverkar landet.

FOTO MARCO VERNASCHI

Guinea-Bissau

■ Två nigerianer inblandade i kokainsmugglingen förbereder förpackningar med kokain som ska sväljas av kurirer för att smugglas in i Europa. Den nationella polisen har små möjligheter att stoppa smugglingen – man har exempelvis bara en enda fungerande bil i huvudstaden.

■ Kokainet kommer till Guinea-Bissau både via havet och via luften. Utanför kusten finns hundratals öde öar – och flottan har inga fungerande båtar. Med näst intill obegränsade resurser kan knarkmaffian köpa rätt människor och bygga den infrastruktur som behövs för smugglingen.

■ De lokala knarkhandlarna gör sitt bästa för att härma gangsterstilen från USA, inspirerade av Hollywood-filmer och gangsterrappare. De går från ett liv i slummen till dyra bilar och enorma villor – det är inte svårt att förstå att lockelsen blir stor för fattiga unga män som ser få andra alternativ.

Guinea-Bissau

Guinea-Bissau. Ett av världens fattigaste länder.

Officiellt språk portugisiska

Statsskick republik

Självständighet 1973

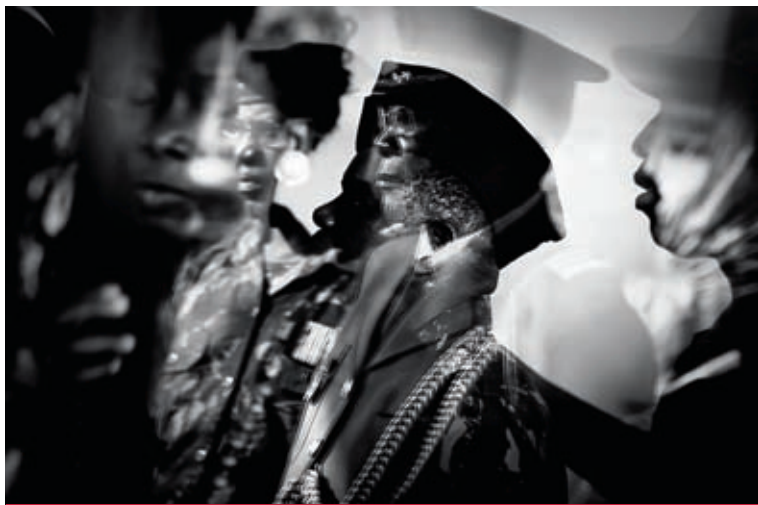
Yta 36 125 km² (144:e största)

Folkmängd 1 565 126 (uppskattning juli 2010)

BNP per person 600 US-dollar (uppskattning 2009) (Sverige: 36.800 USD)

KÄLLA: CIA – THE WORLD FACTBOOK

Guinea-Bissau

■ President João Bernardo Vieira mördades av en grupp soldater i mars förra året. Enligt Interpol var han sannolikt inblandad i kokainsmugglingen.

■ ”Jag lyckades övertyga presidentens kusin att släppa in mig i huset dagen efter mordet. Det var blod och patronhylsor överallt. Ingenting av värde fanns kvar; soldaterna hade tagit allt”, berättar Marco Vernaschi.

■ Soldaterna som mördade president Viera. Bilden är tagen bara sju timmar efter mordet. "De beskrev iskallt hur de mördade presidenten", säger Marco Vernaschi. "Efter intervjun jag gjorde med dem så erbjöd de mig att köpa presidentens satellittelefon".

Guinea-Bissau

■ Kokain och crack var i princip okända droger i Guinea-Bissau innan de internationella narkotikahandlarna kom. Nu sprids drogerna även här. Många kvinnor som börjat missbruka prostituerar sig för att finansiera drogerna.

■ En av kokainförsäljarna i Bissau. De senaste fyra åren har inflödet av kokain från Sydamerika ökat lvinartat.

■ Det mesta av kokainet som kommer till Guinea-Bissau är avsett för Europa, men mycket spiller över och stannar i landet. "Nästan alla mina bilder från Guinea-Bissau innehåller bilder på människor som försöker fly undan den slum de är födda i, på ett eller annat sätt", säger Marco Vernaschi.

■ Huvudstaden Bissau har inget riktigt fängelse. Byggnaden som används för att hysa brottslingar är en gammal kolonialbyggnad. Fångarna är fria att röra sig ute mellan två och sex på eftermiddagen. De flesta kommer tillbaka till fängelset eftersom de får ett mål gratis mat på kvällen.

NORRBOTTNINGAR

Tvärtemot vad myten säger dricker norrlänningar minst i hela Sverige. I Norrbotten konsumeras åtta liter per person och år. I Skåne och Stockholm, där man dricker mest, ligger alkoholkonsumtionen på drygt tio liter.

TEXT OCH FOTO MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Norrbotten är männens värld. Skoter, bastu, jakt och fiske. Manlig gemenskap, machokultur och stora mängder alkohol. Sanning eller myt?

Sant är att betydligt fler norrländska män än kvinnor dör av alkoholrelaterade skador. Och att skillnaden mellan norrbotten och övriga landet är påtaglig vad gäller just alkoholrelaterade dödsfall.

I Kiruna dör knappt två kvinnor per 100 000 invånare mot 60 män. Snittsiffran för hela riket är 11 kvinnor per 100 000 invånare mot 45 män. Kvinnorna klarar sig med andra ord ifrån alkoholdöden, medan männen drabbas hårdast i landet.

– Att norrlänningar dricker mycket är uppenbarligen mest en myt, även om vi kan konstatera att det är kvinnornas låga konsumtion som håller statistiken nere. Männen dricker mycket och unga, både pojkar och flickor, dricker allt mer, säger Birgitta Holmgren, alkoholsamordnare i Kiruna kommun.

På Mommas pub i centrala Kiruna sitter Ida Nartijärvi och Emma Nilsson, inte tjugo fyllda ännu. De smuttar på varsitt glas vin och skrattar förvånat när de får höra att statistiken visar att norrlänningar dricker minst i hela landet. En reaktion som man möts av mest hela tiden.

– Va? Det är inte möjligt. Kiruna har inte mycket att erbjuda, så vad gör folk? De sitter hemma och dricker, för att gå ut på krogen lite senare och fortsätta. Att dricka är en social grej och man dricker för att bli full, ofta varje helg. Så är det bara, säger Emma, som får lite mothugg av Ida.

– Jag tycker snarare att man dricker vid vissa tillfällen här, men då blir det i gengäld väldigt mycket alkohol. Och toleransen för att släppas in på krogen trots att man är full är ganska hög, tycker hon.

Machokulturen då?

Lars Gunnar Lundström från Haparanda hör till det äldre gardet på Mommas med sina 40+. Han menar att mörkertalet förmodligen är stort vad gäller hembränt och drickande bland männen.

– Bilden av män i ensliga stugor som jagar, bastar och super hembränt hålls ju vid liv av filmer som "Jägarna". Men visst finns det en viss sanning i det. Bastukulturen inkluderar ofta öl- och starksprit och jag upplever att män generellt dricker ganska mycket häruppe och hellre då öl och starksprit än vin, säger han.

På Kiruna kommun är man av samma uppfattning. Männen dricker generellt mer, vilket sannolikt är kopplat till den sociala struktur som traditionellt funnits och fortfarande finns i Norrbotten.

– Männen levde hårda liv, med jobb i

gruvan och utomhusaktiviteter som jakt och fiske. Det hårda livet gjorde att man ofta tog till flaskan. Många har dessutom haft god ekonomi. Gruvarbetare har haft hög lön, samtidigt som levnadsomkostnaderna är ganska låga. Många har kunnat köpa både skotrar och hus och kunnat unna sig det "goda livet", säger Birgitta Holmberg och tillägger att många gruvarbetande män arbetade borta i veckorna, för att komma hem till sina familjer på helgerna. Under bortavaron och i sällskap med andra ensamma män fanns utrymme att dricka. De senaste årens permitteringar och arbetslöshet har också bidragit till en ökad alkoholkonsumtion.

Medan männen historiskt stått för

DRICKER MINST ...

"Va? Det är inte möjligt. Kiruna har inte mycket att erbjuda, så vad gör folk? De sitter hemma och dricker."

EMMA NILSSON

drickandet har kvinnorna druckit desto mindre, ett mönster som alltså till viss del fortfarande lever kvar.

– Det har att göra med laestadianismen, en rörelse som traditionellt varit stark häruppe och som stått för nykterhet och sedlighet. Det är också ett faktum att Hjalmar Lundbom, som grundade Kiruna, hade ett socialt "tänk". Han anställde hellre familjefäder än ensamma män, just för att främja ett sunt leverne, säger Birgitta Holmberg.

Det ökande ungdomsdrickandet försöker man från kommunens sida minska på flera sätt. Polisen i Kiruna använder sig av Kronobergsmodellen, vilket innebär att

man beslagtar spriten direkt på plats när ungdomar påträffas fulla.

Drogfri Exit är ett relativt nytt projekt som man sjösatte på Kirunafestivalen förra sommaren och som innebär att ungdomar mellan 13 och 17 år skriver på ett "kontrakt" med sina föräldrar där de förbinder sig att vara drogfria under festivalen. Drogfri Exit genomfördes för första gången under festivalen "Piteå dansar och ler" 2007, då bland andra IOGT-NTO medverkade.

– Drogfri Exit lägger stor vikt vid föräldrarnas ansvar. De förväntas hålla extra koll på sina ungdomar under festivalen och prata om droger. För att locka föräldrarna ger man en liten "bonus" i form av

Birgitta Holmgren är alkoholsamordnare på Kiruna kommun.

biobiljetter, säger Birgitta Holmberg, som upplever att projektet slagit ut väl.

Man arbetar också preventivt genom att utbilda serveringspersonal på krogar att säga nej till berusade personer. Traditionellt är toleransnivån annars ganska hög. "Varannan vatten" är en kvalitetsmärkning som erbjuds krogar i Kiruna och som flera har nappat på.

Man har också, tillsammans med polisen, genomdrivit att krogarna stänger klockan två i stället för tre på helgnätter, i ett försök att stävja fylla och våld.

Polisen Aila Eriksson ser dagligen exempel på det ökande ungdomsdrickandet, främst bland unga män. Fler kör rattonyktra och fler bråkar på stan.

– Många får med sig dryckesvanorna hemifrån. Där är det inte fråga om något findrickande, utan om supande för att bli full. Vanligt är att man sitter hemma och dricker sig berusad för att sedan gå ut, säger hon.

Hon anser inte att hembränningen är särskilt omfattande i Norrbotten.

– Nej, det där är mest en myt. Så gott som all alkohol köps på Systembolaget. Vad som skiljer norrbottningar från storstadsbor och folk från södra Sverige är vad man dricker. Här går öl och starksprit före vin. ■

FOTO: ANNA SIMONSSON

... OCH I STORSTÄDERNA DRICKS DET MEST

Att Stockholm och Västra Götalands Län, tätt följt av Skåne, har högst alkoholkonsumtion i landet är kanske inte så förvånande. I storstadsregionerna finns bland annat ett större restaurangutbud och en större tillgång till alkohol. I storstäderna förändras också dryckesmönstren snabbare, mönster som landsbygden sedan tar efter.

Det handlar exempelvis om det kontinentala "findrickandet" av vin under veckorna, ett mönster som storstadsborna anammat från länder i Sydeuropa, och som sprider sig vidare till mindre orter och landsbygden.

Alkohol inköpt på Systembolaget är dubbelt så vanlig som smuggelsprit i Stockholm. Och, bland annat som en följd av detta, går alkoholkonsumtionen ner i Stockholm. Inte minst bland ungdomar. Enligt Stockholmsenkäten 2010, där man intervjuat 15-åringar om deras alkoholvanor, dricker både pojkar och flickor mindre i dag än för åtta år sedan. Personer under 50 år dricker generellt mindre i dag än för tio år sedan, men nedgången berör främst män.

Hembränt står för endast 1 procent av

totalkonsumtionen.

I Stockholm är det alltså vanligast att handla sin alkohol på Systemet. Stockholmaren föredrar vin före öl och starksprit, även om lokala skillnader förekommer

Alkoholkonsumtion i Sverige. Hembränt minsta andelen.

- 56 procent av alkoholen inköps på Systembolaget
- Hembränt utgör i snitt 2 procent av alkoholkonsumtionen i hela landet (varav 3 procent i Norrbotten och 1 procent i södra Sverige).
- 6 procent är smuggelsprit (0,6 liter södra Sverige, 0,4 liter i Norrbotten)
- 18 procent är resandeförsel (1,3 liter i södra Sverige, 0,6 liter i Norrbotten)
- 11 procent säljs på restauranger (2,5 liter södra Sverige, 0,3 liter Norrbotten)
- Resandeförseln har minskat från 63 procent till 53 procent. Resandeförsel är vanligast i södra Sverige; Skåne, Blekinge, Kronoberg och Halland
- Berusningsdrickande minskar i hela landet, dock är minskningen mest tydlig bland unga.

KÄLLA: SORAD

inom staden. Bag-in-box står för drygt hälften av det konsumerade vinet.

I Stockholm intas 2,5 liter av den totala konsumtionen på 10,2 liter per person och år på restaurang. I Norrland är motsvarande siffra 0,3 liter.

Även om det finns regionala skillnader i Sverige är de mindre i dag än i mitten av 1990-talet då ökade införselkvoter och senare fri införsel (2004) skapade en alkoholboom i södra Sverige, medan norra delen av landet halkade efter.

– Nu har Norrland kommit ikapp. Och även om konsumtionen fortfarande är lägre där, har den ökat mest där. Det är också i norra Sverige vi ser de största alkoholskadorna, säger Håkan Leifman på Sorad.

En hög andel av införd och insmugglad alkohol har Skåne med 3,4 procent, vilket motsvarar 40 procent av Skånes totala konsumtion. Ju längre norrut man kommer, desto lägre procent smuggelsprit. I Norrland utgör smugglad och resandeförd alkohol 10 procent av totalkonsumtionen.

Generellt minskar dock smuglingen och resandeförseln till Sverige. Sedan 2004 har den minskat med 10 procent.

– Nyhetens behag har lagt sig, konstaterar Håkan Leifman. ■

Det blir en vit jul i år!

Ni har väl inte glömt att skriva in Vit Jul i årets kalender? För fjärde året i rad kommer vi jobba med alla barns rätt till en vit jul och den rörelsegemensamma kampanjen Vit Jul. Baka pepparkakor, samla in namnunderskrifter, sälja pins, ringa politiker, skriva insändare, anordna jullovsaktiviteter för barnen, alla kan delta på något sätt!

Ett start-kit om Vit Jul har skickats ut till alla distriktsexpeditioner, distriktsordföranden, kontaktpersonerna i kamratstödsverksamheten och konsulenter. Vill er förening ha ett? Mejla kontaktuppgifter till info@vitjul.se eller ring 08-672 60 00.

Alla barn har rätt till en vit jul
www.vitjul.se

Fotograf: Anna Lundgren, Junis Nolan i Alingsås

Gör som Junis-föreningen Nolan i Alingsås.
Engagera dig i Världens Barn-insamlingen!
Läs mer på www.bistand.iogt.se/vb

IOGT-NTO-RÖRELSEN
Internationella Institutet

Alkokoll. Del 6 av 6. Preventionsparadoxen.

Häng med i Accents serie där du får lära dig allt om alkohol och dess påverkan på kropp, själ och samhälle. Serien baseras på boken Alkokoll, skriven av Sören Eriksson och utgiven av NBV.

Ju fler som dricker desto mer skador

För att minska alkoholens skador på individer och i samhället krävs det att den totala konsumtionen minskar. Den stora grupp människor som dricker måttligt står nämligen för en lika stor del av de alkoholrelaterade skadorna som de som dricker mycket alkohol.

Forskningen bevisade redan på 1950-talet att andelen storkonsumenter av alkohol ökar i samband med att den totala konsumtionen av alkohol i samhället ökar. En fördubbling av den totala konsumtionen leder till en fyrdubbling av storkonsumenter. Med andra ord, ju fler som dricker måttligt desto fler som dricker för mycket. Detta kallas totalkonsumtionsmodellen.

När den totala konsumtionen går upp ökar också alkoholskadorna och den alkoholrelaterade dödligheten. Den stora klungan personer som dricker måttligt genererar lika många alkoholskador som den lilla klungan högkonsumenter. Det här kallas preventionsparadoxen, se diagram nedan.

Trots det har många insatser på alkoholområdet riktats mot de som har en riskfylld alkoholkonsumtion. För att påverka de personerna krävs det ofta en stor och dyr insats medan den stora gruppen måttlighetsdrickare är relativt lättpåverkad.

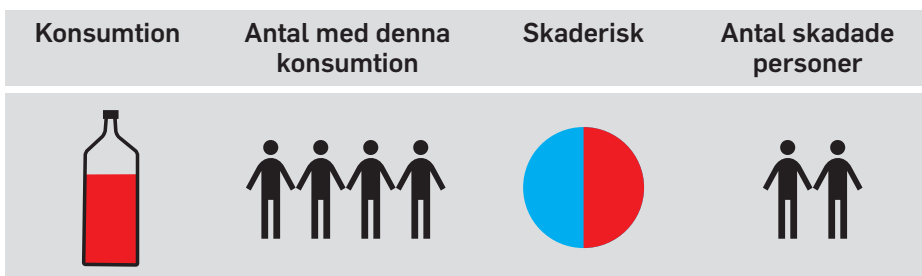
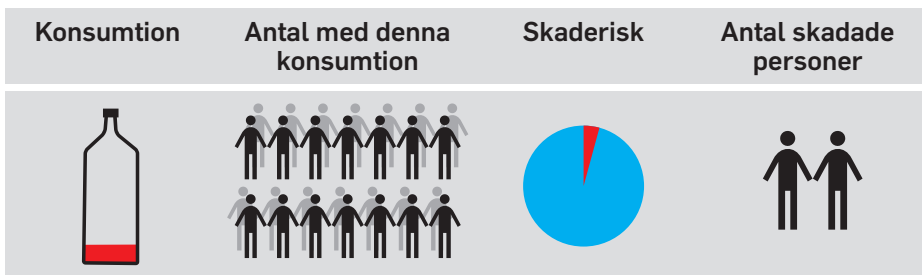
På senare tid har forskningen kommit fram till vilka insatser som fungerar om man vill minska alkoholkonsumtionen och skadorna i ett samhälle. Effektiva åtgärder är att alkohol är dyrt och svårt att få tag på. Höga åldersgränser, begränsade öppettider och begränsade försäljningsställen är alla kostnadseffektiva åtgärder för att minska alkoholkonsumtionen.

Andra, tidigare populära, insatser som informationskampanjer och alkoholinformation i skolan är dyra och ger ett dåligt resultat.

JOANNA WÄGSTRÖM

Preventionsparadoxen

Måttlighetskonsumenter genererar en lika stor del av av alkoholskadorna som storkonsumenterna.

Så minskas drickandet bäst

Effekter för olika insatser.
0 = ingen effekt, +++ = hög effekt

Insats	Effektivitet	Antal goda studier	Kostnad
Åldersgränser	+++	Många	Låg
Statliga monopol	+++	Många	Låg
Begränsade öppettider	++	Få	Låg
Begränsat antal försäljningsställen	++	Få	Låg
Alkoholskatter	+++	Många	Låg
Tillsyn av att regler följs	++	En	Hög
Alkoholinformation i skolan	0	Många	Hög
Reklamförbud	+	Få	Låg
Stickkontroller av promillehalt i blodet	+++	Få	Mellan
Låg promillegräns i trafiken	+++	Många	Låg
Tidig intervention inom sjukvården för att nå storkonsumenter	++	Många	Mellan
Behandling av alkoholister	+	Många	Hög
Självhjälpsgrupper	+	En	Låg

Fullt hus 2010

16–24 oktober

Slå två flugor i en smäll! Visa upp din förenings lokaler och verksamhet och värva nya medlemmar. Den förening som värvar flest medlemmar under perioden 16–24 oktober 2010 vinner och får välja ett av följande priser:

- En gasolgrill inkl. grillkväll med Anna Carlstedt/Kjell-Ove Oscarsson.
- 50 st kaffemuggar och assietter med IOGT-NTO-logga inkl. kaffekalas med Anna Carlstedt/Kjell-Ove Oscarsson.
- Projektor inkl. föreläsning av Anna Carlstedt/Kjell-Ove Oscarsson.

Dessutom lottas det ut fem presentkort på 2 000 kr bland de föreningar som värvat minst en ny medlem under tävlingen.

Tävlingsperioden är 16–24 oktober 2010. Endast nyvärvade medlemmar räknas. Talongerna ska vara inskickade senast 26 oktober för att räknas.

1 november 2010

Manifestation för narkotikans offer

Varje år dör runt 300 personer i Sverige på grund av narkotika. Dessa människor vill vi uppmärksamma genom vår ljusmanifestation den 1 november.

Vi hoppas att IOGT-NTO på många orter arrangerar manifestationer, kanske tillsammans med andra organisationer, t ex Riksförbundet Narkotikafritt Samhälle, Föräldraföreningen mot narkotika eller Ungdomens Nykterhetsförbund.

På www.iogt.se/ljusmanifestation hittar ni under oktober mer information om manifestationen, samt underlag för flygblad, pressmeddelanden och tal.

Arbetet med informationsinsatsen TÄNK OM fortsätter och nu är det dags att planera insatser kring höstlov och Halloween.

Vi har affischer, flygblad, dekaler, broschyrer och buttons för att sprida budskapet. Finns att beställa kostnadsfritt av Helena Bergkvist, 08-672 60 18, helena.bergkvist@iogt.se.

**TÄNK
OM**

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

Ljusmanifestation

Den 1 november i år genomförs en ljusmanifestation till minne av narkotikans offer. Information om manifestationen, tips och idéer på vad man kan

göra hittar ni på www.iogt.se/ljusmanifestation. Det går även att ringa till IOGT-NTO och få denna information, 08-672 60 05.

Pumpen 2010

Glöm inte att anmäla ert lag till årets upplaga av frågetävlingen Pumpen, som går av stapeln torsdag den 11 november kl 20.00. Årets praktiska uppgift är att genomföra en studiecirkel genom studieförbundet NBV. Läs mer på www.iogt.se/pumpen. Anmälan till årets tävling senast den 18 oktober.

Uppgifter i IOGT-NTO:s MEDLEMSREGISTER

Har du en e-postadress och/eller ett mobiltelefonnummer som inte finns i IOGT-NTO:s medlemsregister? Just nu pågår en insamling av den typen av uppgifter för att det ska bli lättare för föreningar, distrikt och förbundet att kommunicera med medlemmarna. Meddela gärna e-postadresser och mobilnummer till uppdatera@iogt.se eller ring 08-672 60 38.

IOGT-NTO:s nyhetsbrev

IOGT-NTO-förbundet har tre olika elektroniska nyhetsbrev som du som medlem i IOGT-NTO kan prenumerera på. De handlar om vårt sociala arbete, vårt förebyggande arbete och vårt alkohol- och narkotikapolitiska arbete. Genom att skicka ett mail till info@iogt.se kan du anmäla dig till dessa nyhetsbrev. Glöm inte att ange vilket/vilka nyhetsbrev du vill prenumerera på.

Vit Jul

IOGT-NTO-rörelsens kampanj för en vit jul för alla barn kommer att genomföras även i år. Det är redan nu dags att planera in årets aktiviteter. Likt föregående år kommer det att finnas pengar att söka för att genomföra aktiviteter för barn och ungdomar under tiden 10 december till 9 januari. Tillsammans ska vi jobba för att vuxna som kommer att finnas runt barn under julhelgen ska avstå från alkohol. Tillsammans kan vi göra stor skillnad för barnen! Läs mer på www.iogt.se/vitjul och på www.vitjul.se.

UTBILDNINGAR 2010

Anmälningar till alla utbildningar görs på hemsidan www.iogt.se.

Vill du veta mer om innehållet eller har andra frågor, se hemsidan, mejla info@iogt.se eller ring 08-672 60 05. I kurskostnaden ingår (om inget annat anges) resa med billigaste färdssätt, mat samt övernattnin i dubbelrum om kursen varar flera dagar.

KAMPANJUTBILDNING: SYNAS OCH HÖRAS

Lär dig grunderna i kampanjarbete! Det här är utbildningen för dig som vill lära dig metoder för kampanjer i din lokalförening eller i ditt distrikt. Syftet är att IOGT-NTO ska bli bättre på att synas och höras, och på så sätt vara med och påverka samhällsdebatten och -utvecklingen. Vi behövs för att lyfta frågorna om alkohol och andra droger – vi kan göra skillnad!

1 oktober, Dagöholm, Flen, (sista anmälan 20 september)
Kostnad: 200 kr

IDÉBYTARDAG OM ALKOHOLFRIA MILJÖER

Fler människor behöver kunna umgås och vara sociala utan att alkoholen ska få styra – därför behövs fler mötesplatser där alkohol inte finns! Välkommen på en dag som syftar till att utbyta idéer, tankar och förslag på hur vi tillsammans kan skapa dessa alkoholfria miljöer.

2 oktober, Dagöholm, Flen, (sista anmälan 20 september)
Kostnad: 200 kr

VALBEREDNINGSKURS

Få praktiska tips på hur du kan jobba som valberedare inom nykterhetsrörelsen! Alla våra styrelser är viktiga för vår utveckling och därför har valberedningen en viktig roll att få ihop en bra styrelse där personerna kompletterar varandra och erfarenheten blir så bred som möjligt.

Kursen arrangeras på två orter:

13 november, Umeå

14 november, Stockholm

(sista anmälan senast den 25 november)
Kostnad: 350 kr inklusive mat och resekostnad som överstiger 300 kr (billigaste färdssätt).

VERKSAMHETSFORUM

Verksamhetsforum är tillfället där du träffar IOGT-NTO:are från hela landet under en inspirerande helg för att lära och umgås. Programmet är fyllt med gemensamma föreläsningar kring aktuella alkoholpolitiska teman och med 16 valbara seminarier med kunskap, idéer och inspiration.

- Hör hur regeringen tänker driva alkohol- och narkotikapolitiken

- Möt inspirerande eldsjälarna som bygger ny verksamhet.
- Få reda på senaste nytt om cannabis, nättdroger, alkoholreklam, prevention och EU-politik.
- Ta del av nyskapande social verksamhet.
- Utveckla medlemskapet, kulturmöten och alkoholfria mötesplatser.

19–21 november, Tollare folkhögskola
(sista anmälan 29 oktober)
Kostnad: 1 000 kr

För mer information om seminarierna och beställning av inbjudan, se hemsidan. Barnaktiviteter ordnas för barn mellan 5 och 12 år.

KALENDARIUM 2010

OKTOBER

okt-dec	Höstkampen – distriktsvärvarkampanj
okt –	Världens Barn, kampanj
1	Kampanjutbildning Synas och höras, Dagöholm
1–3	NBV:s förbunds dagar
2	Idébytdag alkoholfria miljöer, Dagöholm
2–3	Kontaktmannaträff för kamratstödsgupper, Dagöholm
V 40	Utbildning för blivande storvärvare, utomlands
6–8	Forum för eldsjälarna, Fryshuset, Stockholm
10–17	Värvarutbildning, Kroatien
15	IOGT-NTO-rörelsens Medlemsadministration – användarutbildning, Tollare
16–24	Fullt hus i nykterhetsrörelsens lokaler
16–24	Fullt hus – föreningsvärvartävlan, värvarkampanj
27–28	Drogfokus 2010, mäsä, Örebro
26–28	Seniorkonsulentutbildning, steg 2, Wendelsberg
27	Sista manusstopp Accent nr 9 (ute 19/11)

NOVEMBER

okt-dec	Höstkampen – distriktsvärvarkampanj
nov-jan	Vit Jul, kampanj
?	Våra Gårdars Film- och idé dagar
1	Ljusmanifestation för narkotikans offer, kampanj
5	Halloween, kampanj Tänk om
11	Pumpen, frågetävling
12–14	IOGT-NTO:s förbundsstyrelse sammanträder, Tollare
13	Valberedningsutbildning, Norr (Umeå)
14	Valberedningsutbildning, Söder (Tollare)
16	Riksstyrelsen sammanträder
?	Rörelsegemensam konsulentsamling
19–21	Verksamhetsforum, Stockholm
24	Sista manusstopp Accent nr 10 (ute 17/12)
25	Internationella dagen mot våld mot kvinnor
30	Projektbytdag, Wendelsberg

FOTO: LASSE NÄSSTRÖM

Eva Näsström

HALLÅ DÅR!

Eva Näsström

revyförfattare och IOGT-NTO-medlem som mottagit Povels penna.

Hur känns det att ha fått ett så fint pris för dina revyer?

– Fantastiskt bra. Man kan säga att priset kröner min karriär. Det är så roligt att bli uppskattad. Jag har ju skrivit revyer sedan tonåren. Då blev det satirer om styrelsen i min förening. Nu driver jag med politiker i Härnösand och med andra lokala profiler här.

Vad är en bra revy?

– Det ska vara lokalt, så att folk känner igen sig och det ska vara gjort med hjärta och värme. Sketcherna ska vara överdrivna och man måste liksom vända på perspektiven för att det ska bli kul. Man kan skämta om det mesta, men kanske inte om fylla. Fulla människor är inte roligt utan bara tragiskt tycker jag.

Vilket är ditt bästa minne från din karriär?

– Varje år deltar jag och min revygrupp Fåntanellerna i Revy-SM och vi har varit i final tre gånger. Det känns väldigt bra att veta att vi är så pass duktiga. Annars gillar jag både att skriva revyer och att medverka själv. Jag skriver hela tiden och kommer ständigt på nya idéer.

Varför har du valt att skriva just revyer?

– Jag gillar att få folk att skratta, att skruva till verkligheten. Humor är en del av mig. Jag ser på tillvaron med humor och får ofta människor att skratta igenkännande även i vardagliga sammanhang.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: MIA AJVIDE

John Ajvide Lindqvist är mästare i skräck.

Gripande och vacker skräck

Lilla Stjärna

John Ajvide Lindqvist
Ordfront

SKRÄCK John Ajvide Lindqvist har på några få år blivit Sveriges absolute mästare i skräck. Hans böcker, "Låt den rätte komma in" (som dessutom framgångsrikt filmatiserats) samt efterföljaren "Hanteringen av odöda", är rysande nagelbitare av högsta klass. Genomarbetade, spännande och gripande om den där gråzonen mellan vår så kallade verklighet – och en helt annan.

Lindqvists nya bok "Lilla stjärna" har alla dessa kvalitéer, även om den här är både blodigare och brutalare än hans tidigare böcker. Centralt i boken är utanförskapet och känslan av att tillhöra "de andra".

Theres är ett hittebarn som växer upp isolerad i ett hus på landet efter att hon "adopterats" av ett par med en halv vuxen son.

Hon visar sig tidigt ha oanade talanger: en gudomlig röst och en musikalitet utöver det vanliga. Däremot är hon närmast autistisk. Hon talar enstavigt och saknar förmåga att relatera till andra människor. Hon känner sig och är annorlunda.

Fjorton år gammal slår hon ihjäl sina adoptivföräldrar med en hammare och tas omhand av sin betydligt äldre "bror", som är livrädd att sanningen om flickan ska uppdagas. I sitt nya liv med brodern Jerry får hon komma på Idol-audition och blir uttagen till final.

Hon skriver också, tillsammans med sin själsfrände Therese, en låt som snabbt får tusentals lyssnare på Myspace. Det blir startskottet för en serie händelser som ska sluta i en

vidrig uppgörelse med vuxen-världen. För Theres är vuxna nämligen onda varelser som måste förgöras.

Med sig får hon en grupp flickor, "vargflocken" som de kallar sig. Gemensamt är att de alla känner sig udda. Genom

Theres, som ses som en slags frälsare, får de en ny identitet och styrka.

Boken är gripande och vacker, svart och splatter-blodig på en och samma gång. Man blir inte klok på om den mest är gräslig i sin brutalitet – eller om det är en

berörande skildring av utanförskap.

Säkert är i alla fall att den griper tag från första stund. Och att John Ajvide Lindqvist är en av Sveriges vassaste författare.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Oändligt sorgligt om förlust

Eldar och is
Birgitta Stenberg
Norstedts förlag

SJÄLVBIOGRAFI Hon är känd för att skriva om det mest personliga, att naket och ärligt skildra sitt liv. Bland annat om hur hon som ung flicka med författardrömmar levde vilt och farligt i Europa och hur hon senare fastnade i tungt amfetaminmissbruk. Men den här historien har Birgitta Stenberg försökt få till ända sedan 1962, då var hon trettio år. Då fick hon ett brev som pekade på att Birgittas pappa inte var hennes riktiga pappa. Hennes första reaktion var förnekelse. Sedan började tankarna mala. I nästan fyrtio år. En dag bestämde hon sig. Hon skulle undersöka sin egen bakgrund. I *Eldar och is* (Norstedts förlag), Birgitta Stenbergs sista roman i hennes självbiografiska serie, gestaltar hon sin egen mor och mormor.

Med varm inlevelse försöker

FOTO: MARIKA LINDBOM-JAKOBSSON

hon förstå hur dessa starka kvinnor hanterade sina, i ett patriarkalt samhälle, mycket förutbestämda liv. Hon undersöker hur historien och omständigheterna påverkar våra liv. Mormor Alma blir tvångsbortgift efter att ha blivit ofrivilligt gravid, dottern Ingeborg bestämmer sig i sin tur för att aldrig få det så fattigt som hon haft det som liten. Männan blir hennes biljett till ett rikare liv.

Så föds Birgitta och vi får möta henne såväl som barn som vuxen.

Det är intressant och läsvärt men det som verkligen suger tag i mig är Birgittas skildring av sin egen make Håkan som dör och lämnar henne ensam kvar. Det är lysande vackert och oändligt sorgligt, en kärlekssång som jag bär med mig långt efter att jag lagt boken ifrån mig.

HANNA NOLIN

FILM

Allt för att passa in

Himlen är oskyldigt blå
Med Peter Dalle, Bill Skarsgård och Josefin Ljungman
Av Hannes Holm

DRAMA Det är sommar och året är 1975. Martin har just gått ut andra ring i gymnasiet och vill till varje pris komma bort från hemmet, där pappa är alkoholist och mamma en hunsad och hårt arbetande kvinna som kämpar för att få ekonomin att gå ihop.

En chans uppenbarar sig när Martin av en kompis blir erbjuden restaurangjobb på Sandhamn. Han blir omhändertagen av restaurangägaren Gösta,

en playboy i centrum av den svenska societeten, som – visar det sig – har en sidobusiness som knarkhandlare.

Martin dras ofrivilligt och en smula nyfiken in i härvan där kärlek, relationer och lojaliteter sätts på sin spets. Filmen baseras på den sanna berättelsen om det mest uppmärksammade narkotikatillslaget i svensk kriminalhistoria, den så kallade Sandhamnsliagan.

Bill Skarsgård är bra i rollen som den tafatte och ensamme Martin, som inte bara dras in i kriminalitet utan också blir förälskad i Göstas dotter. Genom

FOTO: JONAS INGESTEDT

en verklig händelse lyckas Holm spinna en hyfsat intressant historia om en oskyldig pojke som genom blögdhet och en önskan om att passa in och bli "någon" är beredd att göra nästan vad som helst.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE

1 FILM "Honung", som vann Guldbjörnen för Bästa film på Berlins filmfestival i år. Filmen utgör den sista delen i regissören Semih Kaplanoglus bakvända trilogi om Yusuf. Tidigare filmer heter "Ägg" och "Mjök". "Honung" är delvis självbiografisk och handlar om Yusuf som barn. En dag försvinner hans far, som är biodlare, under mystiska omständigheter. Svensk premiär i oktober.

FOTO: CATHARINA FYRBERG

2 TEATER "27 Club" en musikalisk föreställning på Maxim i Stockholm om alla de musiker och sångare som dött vid 27 års ålder och som fallit offer för myten om sex, drugs&rock'n'roll. Det handlar om Jim Morrison, Jimi Hendrix, Janis Joplin och Curt Cobain bland andra. Louise Hoffsten, Markus Fagervall och Conny Bloom är några av de artister som gestaltar de döda legenderna. Premiär den 29 september.

3 BOK "Sträck på dig Maxi!" en ny barnbok av Åke Olofsson. Max upptäcker att mamma har problem och att hon blivit så konstig. Hon har börjat dricka. Han tror att det är han som är orsaken. Men med hjälp av sina klasskamrater och en lärare återfår han tron på att han duger som han är. Boken tar upp ett aktuellt ämne; barn som drabbas av vuxnas missbruk. Förlag: Stanley Media.

"Den där drinken jag tar försvinner ur mitt sinne efter några timmar. **Men har man otur kan den stanna kvar hos ens barn för evigt**", skriver Alex Schulman.

Jag ska aldrig dricka i närheten av mina barn

Jag kom att tänka på en tv-kock. Jag gjorde ett tidningsreportage med honom härförleden. Han tyckte uppenbarligen att jag var en så härlig prick under själva intervjun att han sedan ville att jag skulle stanna på middag. Tv-kocken lagade wienerschnitzel till mig, sin fru och deras två söner. Under själva matlagningen drack han en hel del vin. Han blev rejält bladig, det måste man säga. Och när vi sedan satte oss till bords så var tv-kocken tvungen att sluta ögonen en stund. Den ena sonen blev olycklig, tittade på pappa och vädjade: "Snälla pappa, somna inte nu igen." Och så ruskade han milt om sin far som snabbt spärrade upp ögonen och sa "oj oj".

Jag tänkte mycket på det sen. Den där korta meningen "snälla, somna inte" som avslöjar så mycket tragik. Jag tänkte så milda tankar om den där pojken. Och så tänkte jag på mig själv som barn. Alkoholen spelade en stor roll under min uppväxt. Den var liksom alltid närvarande.

Mamma kom hem från jobbet och pappa gjorde i ordning en supé med ungersk Picksalami, rådisor, mortadella och en tallegio. Och i samma sekund som mamma kom hem tog han ut snapsen ur frysen för att den skulle vara ordentligt kyld. Flaskan var så kall att fingrarna fastnade på flaskan. Mamma och pappa sa alldeles kort "hej" när de drack sin sup och ibland fick vi doppa fingret för att smaka den trögt rinnande drycken. Sedan serverades middag och då blev det en flaska vin. Och efter maten tog pappa en "liten pinne" – ljudet av is som krackelerar mot ljummen whisky. Och mamma tog sig kanske en gin&tonic. Alkoholen var oftast förenad med en festlig känsla. Vi gillade när pappa tog fram den rykande snapsen från kylan. Det var ett event!

Men det finns mörkare minnen också. Den typen av svärta som man aldrig riktigt blir av med, hur vuxen man än blir. Jag kan inte placera minnena i några större sammanhang, det rör sig om små

ILLUSTRATION: RURIK ZAITZEWSKY

explosioner av obehag. Minnet av en middag på nedervåningen. Vi barn ligger i våra sängar och tittar i taket, lyssnar på mamma som skriker på sin bror där nere. Vildsinta påhopp och överord. Det smälls i dörrar, andra lägger sig i. Något porslin går i marken. Vi ligger blickstill och vill bara att allt ska vara över.

Senare samma kväll. Jag sover räv och hör hur mamma och pappa kommer in i vårt rum. Doften av sprit när de kysser oss på våra munnar.

Jag minns en julafton. Det var sen kväll, mamma och pappa hade tagit med gästerna till köket för att äta julsinka på knäckebröd. De söp och drack öl. Mamma kom ut till mig och frågade om jag var nöjd med julklapparna och jag svarade att jag var det, trots att jag svarat henne just på den frågan för bara en liten stund sedan. Sen gick hon för att hämta mer is och tog mitt i färdan ett steg i sidled innan hon åter hittade rätt riktning. Jag betraktade mina föräldrar med någon typ av skepsis den kvällen. Det var ju mamma och pappa, men ändå inte.

Jag inser att jag inte är unik med den här typen av minnen. Och trots att de alltså inte utgjort några allvarliga trauman så minns jag dem väldigt starkt. Och jag kommer alltid göra det.

Jag har kommit att tänka på de där sakerna alltmer under det senaste året eftersom jag själv blivit pappa och kommit fram till ett beslut som varit ganska svårt att fatta för en alkoholromantiker som jag. Jag ska aldrig dricka i närheten av mina barn. Aldrig. Det är ett beslut som är fattat på en enkel grund: den där drinken jag tar försvinner ur mitt sinne efter några timmar. Men har man otur kan den stanna kvar hos ens barn för evigt. ■

Om Alex Schulman

Ålder: 34. **Familj:** Gift med Amanda Widell som han har en dotter tillsammans med. **Yrke:** Författare, medieentreprenör, journalist, programledare och bloggare.

Månadens medlem. Pär ägnar både jobb och fritid åt barn.

PÄR FORSSTRÖM

ÅLDER 44 ÅR / GÖR ELEVKONSULENT, ORDFÖRANDE IOGT-NTO I SÖDERHAMN,
KASSÖR I UNF SÖDERHAMN, JUNISLEDARE, MED MERA / **FAMILJ** SÄRBO /
BOR SÖDERHAMN / **FÖRENING** IOGT-NTO 152 SÖDERHAMN

"Jag är faktiskt lite orolig
att det ska komma alldeles
för många barn till Junis
när vi startar i höst."

Du jobbar som elevkonsulent på en skola och har lett Junisgrupper i 22 år, hur kom det sig att du började engagera dig i barnverksamhet?

– Det har blivit genom mitt engagemang i IOGT-NTO. Jag började som Junisledare redan under den tiden då jag var aktiv inom UNF. För åtta år sedan började jag leda grupper för barn till missbrukare. När Norrtullskolan sedan sökte en elevkonsulent tänkte jag att det jobbet skulle jag vilja ha och jag fick det.

Vad är det som är så roligt med att jobba med barn?

– Man får så otroligt mycket tillbaka och det är kul att få vara med och se hur människor utvecklas.

Du ägnar både jobb och fritid till barn, hur fungerar den kombinationen?

– Jättebra, de flesta som är med i Junisgruppen går på skolan. Så när vi träffas i korridorerna eller på lunchen frågar de saker om vad vi ska göra nästa gång eller pratar om någon aktivitet vi haft. Det skapar intresse och nyfikenhet bland de andra barnen. Jag är faktiskt lite orolig att det ska komma alldeles för många barn till Junis när vi startar i höst.

Tröttnar du aldrig?

– Det går alltid upp och ner. Förra året hade vi endast fem barn i Junisgruppen och det var bara jag som höll liv i det. Det var ganska trögt. Då bestämde jag mig för att starta en ny grupp med nya yngre barn och flera ledare. Så det senaste året har varit jättekul.

Men du är inte bara elevkonsulent och Junisledare, du är ordförande för IOGT-NTO i Söderhamn och kassör i UNF, hur hinner du med allt?

– Ordförandeskapet i vuxenföreningen tar mest tid. Sedan vi började med kamratstödsverksamhet har antalet aktiviteter fördubblats. Men vi har också fått in många nya yngre människor som är drivande så jag behöver inte vara med på allt.

– Det som jag skriver in allra först i kalendern är Brobergs bandymatcher och Söderhamns fotbollsmatcher. Jag försöker alltid undvika att lägga styrelsemöten på de tiderna.

– Ja just det, jag spelar korpbowling på måndagskvällar också.

TEXT OCH FOTO JOANNA WÅGSTRÖM

Lotta Nordh

Handarbete lockar många medlemmar

Skaparglädje står i fokus när Come Back-föreningen i samarbete med IOGT-NTO:s Stockholmsdistrikt drar igång höstens slöjdverkstäder.

Sedan två terminer har man anordnat gratis kurser under dagtid i luffarslöjd – ett metalltrådshantverk som kräver flinka och starka nypor. Men nu vidgar man vyerna och satsar även på lapptechnik för nybörjare samt pärlhandarbeten. Lapptechnik handlar om att sy exempelvis ett litet docktäck, eller kanske en applikation till en väska. Tyg köper man av ledaren, men man kan också ta med sig själv.

Med pärlor öppnat sig många möjligheter. Men smycken och olika typer av färggranna dekorationer brukar locka de flesta. Man kan ta med egna pärlor eller köpa av kursledaren.

– Att arbeta med händerna ger en alldeles speciell

tillfredsställelse. Man ser resultat, inspirerar varandra och får samtidigt en social gemenskap, säger Lotta Nordh, verksamhetsansvarig för hantverkskurserna.

I just den här föreningen har man valt att hålla kurserna dagtid eftersom många av deltagarna kommer från kamrattstödet. De behöver något att pyssla med dagtid. Men alla, oavsett bakgrund, är förstås välkomna till NBV:s lokaler vid Hornstull i Stockholm.

Lotta Nordh är inte främmande för att i framtiden hålla kurser även kvällstid, för att locka till sig deltagare som arbetar eller studerar.

Hon ser ett ökat intresse för handarbete och slöjd och tipsar gärna andra föreningar som vill starta egna kurser.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Lottas 10 tips för kurs i handarbete

- 1** Hitta en lämplig lokal. Det bör finnas ordentligt med utrymme och helst bra ljus.
- 2** Hitta en ledare med kunskap och stort intresse.
- 3** Fundera över tidpunkten. Vänder den sig till arbetande personer eller daglediga?
- 4** Erbjud fika eller en enkel sopplunch till självkostnadspris.
- 5** Marknadsför kursen i lokaltidningen, på affischer och via e-post.
- 6** Berätta om planerna på att starta en kurs. Bjud in medlemmar och bekanta och be dem tipsa andra.
- 7** Exponera handarbetena i något skyltfönster/en lokal. Kanske kan man avtala med en butik, ett café, eller det lokala biblioteket.
- 8** Kontakta lokala återförsäljare och ingå ett avtal för att köpa material in till inköpspris.
- 9** Återanvänd gammalt material, som överblivet tyg eller gamla knappar.
- 10** Erbjud intresserade en prova-på-kväll. Alla vågar inte binda sig för en hel kurs.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

400 000 barn lever i missbruksmiljö – bara ett fåtal får hjälp.
Dags för politikerna att skärpa sig.

Nu måste barnen få stöd

När jag skriver det här vet jag inte vilka som vunnit valet. Men jag vet att det finns en fråga som vår nya regering måste ta tag i på stubben, oavsett färg och regeringskamrater. Det gäller de närmare 400 000 svenska barn som lever i familjer där minst en förälder är beroende av alkohol och/eller andra droger. IOGT-NTO:s Juniorförbund, Junis, har frågat landets kommuner vilket stöd de erbjuder de här barnen. För sjunde året i rad visar deras rapport att alltför få får den hjälp de behöver och har rätt till.

Av dessa barn, som alltså har laglig rätt till stöd från kommunen, är det bara 1,5 procent som deltar i någon form av stödverksamhet. Kommunerna skiter i att ta det ansvar de är skyldiga att ta. Många kommuner skyller också på att "barnen gar inte att nå".

Nej, vi vet att det inte är någon enkel sak. Men kommunerna skulle till exempel kunna vända sig till någon av alla de idéburna organisationer som möter dessa barn i sin verksamhet. Junis, till exempel. På de orter i Sverige där kommunerna har ett bra samarbete med föreningslivet så fungerar detta alldeles utmärkt.

Självklart måste vi respektera att alla barn inte vill gå i stödgrupper. Men när man idag når 1,5 procent så är jag helt övertygad om att några fler gärna skulle ta emot stöd om där fanns något.

Det finns fler sätt att ge dessa barn

möjligheter och hopp om en bättre tillvaro. De här barnen behöver bland annat få veta att de inte är ensamma. Att det finns många andra – ja flera hundra tusen – barn som lever på liknande sätt. Det känns ofta bra att få träffa andra barn som förstår vad man varit med om. De behöver också få delta i sammanhang där de verkligen får vara barn och slipper ta ansvar för vuxna människor.

Den alldeles vanliga, regelbundna föreningsverksamhet som IOGT-NTO-rörelsen och andra organisationer bedriver lokalt passar ofta alldeles utmärkt för dessa barn. Också. Vår verksamhet skall inte bedrivas i form av terapi. Däremot är det väldigt bra att det bland våra ledare finns trygga vuxna som kan lyssna och som kan ge bra råd och tips om vart man kan vända sig, när ett barn som söker kontakt behöver stöd av samhället.

Nu nöjer sig inte IOGT-NTO-rörelsen med att själva bedriva verksamhet lokalt. Vi planerar också, tillsammans med andra organisationer som jobbar som vi, att erbjuda kommunerna hjälp att komma igång, via de länssamordnare som finns. Tydligt räcker det inte med en spark i baken på våra politiker: Vi måste ge dem en hjälpande hand också. Det gäller förmodligen även vår nya regering.

Fråga FS!

MEJLA TILL
accent@iogt.se

Förbundsstyrelsen svarar på läsarnas frågor.

Fråga: När är kongressen?

Hej. Jag har en fråga gällande nästa sommar, för det gäller för mig att börja planera min semester 2011 nu. Jag ska på World Scout Jamboree i slutet på sommaren, men har ni i FS beslutat er för när kongressen 2011 går av stapeln?

Adde, Lf 47 Torshälla

Svar: Boka in 29 juni–3 juli

Hej Adde. IOGT-NTO:s kongress 2011 äger rum i Åre den 29/6–3/7. Vi ses där! Efter årsskiftet kommer mer information att komma på vår hemsida och i Accent.

Anna Carlstedt

Förbundsordförande IOGT-NTO

Fråga: Hur går det med klimatkompenseringen?

Jag undrar hur det går med verkställandet av den motion som jag själv skrev, om klimatsmarta resor i IOGT-NTO. När kommer vi se klimatkompensation för resor på förbunds nivå? När kommer tipsen för distrikt och föreningar om hur man kan göra sina resor mer klimatsmarta? Har det skett någon annan form av anpassning för att minska resandet/göra det mer klimatsmart?

Helena Wannberg
Örebro

Svar: En ny policy är klar

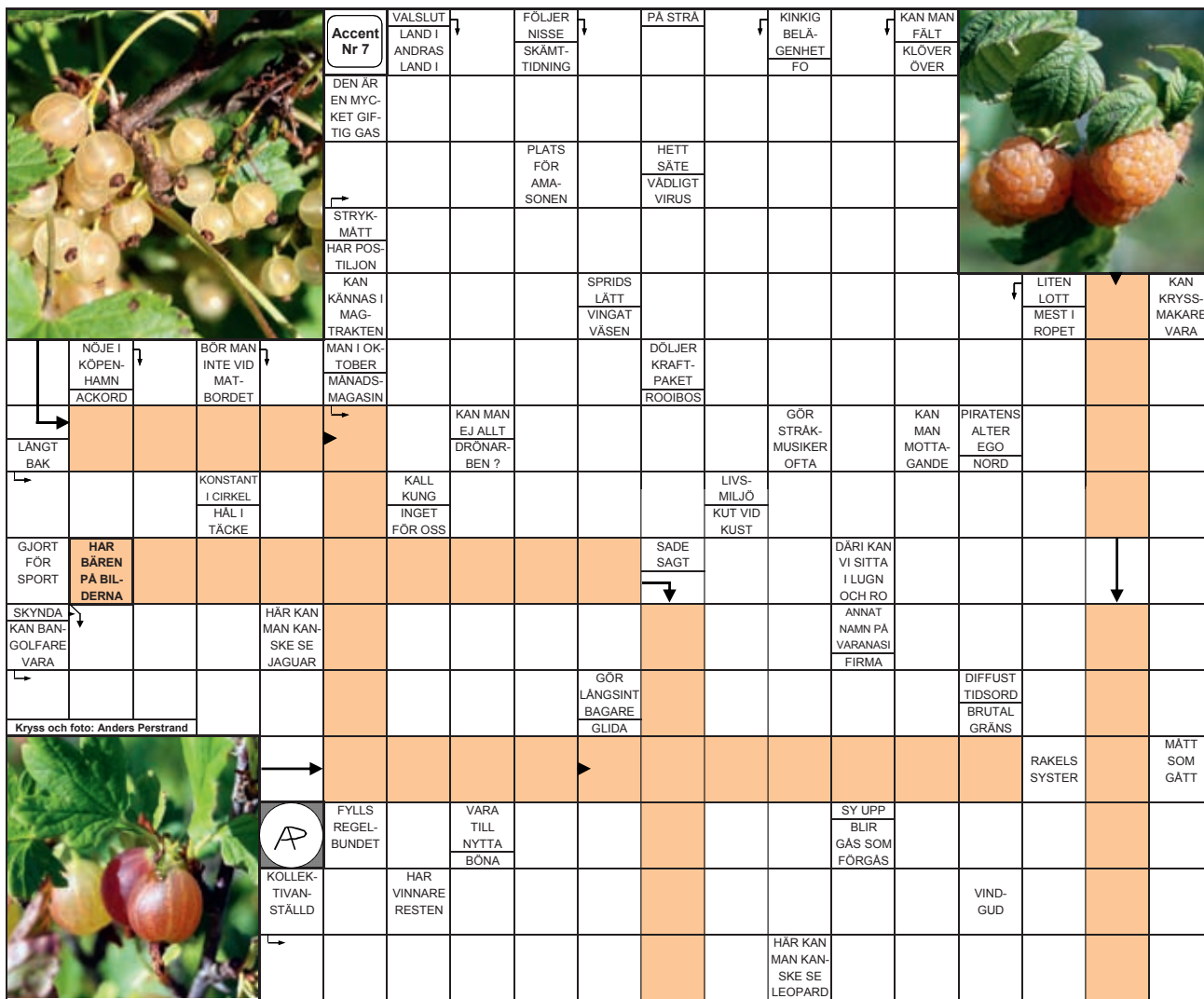
Kongressen 2009 beslutade att IOGT-NTO ska tillämpa klimatkompensation för resor som innebär en hög klimatpåverkan.

Kongressen beslutade också att ge riksstyrelsen i uppdrag att utarbeta en resepolicy för IOGT-NTO-rörelsen. Resepolicyn finns för beslut i respektive förbundsstyrelse och riksstyrelsen i september.

Förbundsstyrelsen menar att en grund är lagd och att man utifrån den kan arbeta vidare med att förbättra den resepolicy vi redan har så att resor också klimatkompenseras. Förbundsstyrelsen bedömer att det behöver avsättas resurser för en kartläggning av det nuvarande (ganska omfattande) resandet, en konsekvensanalys samt genomförande av förbättringar. Vi behöver också finna nivån för "hög klimatpåverkan". Resurser för arbetet med kompenseringen har förbundsstyrelsen inte prioriterat i budgeten för år 2010. Frågan om klimatkompensation kommer att tas upp igen av förbundsstyrelsen vid sammanträdet i november inför 2011.

Förbundsstyrelsen

► Läs ett utförligare svar på accentmagasin.se

SKICKA IN OCH VINN!

Miljonlotter i potten. Tre lotter vinner förstapristagaren, en lott vardera får de tio som därefter har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm, senast 25 oktober 2010. Märk kuvertet Kryss 7/2010.

NAMN

ADRESS

POSTADDRESS

Första pris, tre Miljonlotter: **Lasse Ström**, Linköping. Sidovinster, varsin Miljonlott: **Samuel Johansson**, Växjö; **Tora Björklund**, Hagfors; **Ingrid Mickelsson**, Bollnäs; **Marie-Louise Haav**, Mölndal; **Veronica Bjuhr**, Gunnarby; **Margaretha Karlsson**, Växjö; **Ely Grönberg**, Alingsås; **Uno Wallenberg**, Vaggeryd; **Els-Britt Östman Andersson**, Tierp; **Bertil Aronsson**, Lödöse. Accent gratulerar!

										Accent-kryss nr 5-2010 Lösning																		
										→	V				T				M									
										V	Ä	N			R	I		T	V	A								
											R	Ö			O			V	A	R	G							
										E	L	J	A	S			Ä	N	Y	O								
										D	E	L	S	T	A	T		D	A	F			↓					
	T	R	O	F	E		L		R		R	A	D	L	Ä	N	G	D										
O	R	O		A	N		A	F	A	S	I		A	G	N		U	R										
	E		A	R	S		H	Ä	S	T	V	Ä	G		K	U	L	A										
F	A	N	T	A	→	S	I			S	Ä	D		→	P	Ä	→	V	Ä	G								
→	N	Ä	G	O	T		S	I	L	V	E	R	P	I	L		R	H										
										Ö	R	E		A		S	O	R	G		K	L	Ä					
										R	Ö	K	A	R	E		T	O	M	G	L	A	S					
										S	T	O	L		S	A	T	T	E		I		T					
										S	T	A	N	D	A	R		R	E	N	D	E	R	A				
										A	→	D	A	L	A	H	Ä	S	T		T	Ä	R					

Världens Barn

Radiohjälpen 90 1950-6

Läs mer om Världens Barn på svt.se/radiohjälpen

Var med i årets största insamlingsfest

Gör som 45 000 andra:

Ge av din tid till

Världens Barn!

Din insats gör skillnad!

Anmäl dig nu

till riksinsamlingen

Världens Barn 2010!

Årets riksinsamling för Världens Barn kulminerar lördagarna den 9 och den 16 oktober. Dessa dagar går vi man ur huse för att förbättra livsvillkoren för barn runt om i världen. Det finns ett stort engagemang i hela vår land för barn som har det svårt. Därför inbjuder vi – Radiohjälpen tillsammans med tolv välkända ideella organisationer – dig eller din förening att delta i årets stora insamlingsfest: Riksinsamlingen för Världens Barn. Vi ber om en timme eller två för att stärka barnens rätt till utbildning, hälsa och en värdig framtid. Anmäl dig/er till Världens Barns riksinsamling den 9 och den 16 oktober! Sveriges television ger god draghjälp åt våra insatser genom sina sändningar:

Söndag 10/10 kl 18.15-19.30 i SVT1

Fredag 15/10 kl 20.00-22.00 i SVT1

Afrikagrupperna
Diakonia
Erikshjälpen
Hoppets Stjärna

Individuell Människohjälp
IOGT-NTO-rörelsen
Kooperation Utan Gränser
Lions

PMU InterLife
Rädda Barnen
Svenska Röda Korset
Svenska kyrkan

Fyll i och skicka in anmälningstalongen redan i dag! Eller mejla uppgifterna till info.bistand@iogt.se

Jag vill delta i Riksinsamlingen för Världens Barn den 9 och den 16 oktober!

☐ Jag vill delta lördag den 9 oktober ☐ Jag vill delta lördag den 16 oktober

Namn

Adress

Postnummer Ort

Telefonnummer Mobil

E-post

Ange också i vilken
kommun du är bosatt

porto

IOGT-NTO-rörelsens
Internationella Institut
Granviksliden 2
435 35 Mölnlycke

Posttidning B

Accent, Box 12825
112 97 Stockholm

Visst är det skönt att slippa fundera!

Att vara rätt försäkrad är viktigt, det vet alla. Och du vill naturligtvis inte betala mer än nödvändigt för dina försäkringar. Då kan du lugnt luta dig tillbaka.

Som medlem i IOGT-NTO har du bättre villkor och lägre pris på försäkringarna hos SalusAnsvar än andra. Dessutom erbjuds du snabb och personlig service om något skulle hända.

Det ger dig både tid och pengar över till att göra något roligare.

Gå in på **www.salusansvar.se/iogtnto**
eller ring **0200-87 60 50**. Välkommen!

SalusAnsvar har under nästan 80 år haft förtroendet att få samarbeta med nykterhetsrörelsen. Vi har under hela tiden stött det ständigt pågående arbetet inom alkohol- och narkotikafrågor.

IOGT-NTO i samarbete med

SALUSANSVAR